

Tečaj XXIX.

Rujan 1905.

Broj 9.

Šumarski list.

Organ

hrv. slav. šumarskoga družtva

Izdaje

hrvatsko-slavonsko
šumarsko družtvo

Uređuje
F. Z. KESTERČANEK.

Izlazi svaki mjesec.

ZAGREB 1905.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga družtva.

Oglas dražbe hrastovih stabala.

Kod podписанoga gradskoga poglavarstva obdržavati će se dana 4. rujna t. g. u 11 satih prije podne, dražba na 150 hrastovih stabala u okružju III. i XII., koja su stabla u ovogradskoj šumi „Kotaru“ vidljivo označena.

Ta hrastova stabla su procijenjena na 2344 m^3 ljesa i 37.489 kruna novčane vrednosti.

Obćeniti uvjeti ove dražbe jesu:

Dražba će se obaviti primanjem pismenih ponudu do 11 sati prije podne dana 4. rujna t. g., ter iza 11 satih tog dana, preduzeti će se odmah dražbovanje na ustocene ponude, a nakon svršetka tog dražbovanja ustmenog, slediti će otvaranje pismenih ponuda.

Kod jednakih ponuda pismene i ustocene, prednost ide pismenu.

Ponude će se pismene uzeti samo one u nazpravu, koje budu do 11 satih 4. rujna t. g. ovdje predane.

Ponuda nudioca odmah veže, čim ju je predao.

U ponudi mora nudioc izrično navesti, da su mu uvjeti ove dražbe podpuno poznati, i da se na iste bezuvjetno obvezuje.

Ponudi ima biti priložena 5% žaobina od iznosa ponudjene svote, koju će dostačac u ime jamčevine na 10% nadopuniti.

Pobliži uvjeti ove dražbe mogu se uviditi za vrieme uredovnih satova kod podписанoga poglavarstva.

Gradsko poglavarstvo

U Petrinji, dne 1. kolovoza 1905.

Gradonačelnik: Winkler.

Natječaj. Pri okružnim šumskim upravama u kraljevini Srbiji imadu se popuniti više mjesta okružnih šumara i podšumara.

Kr. srb. ministarstvo narodne privrede, poziva sve one, koji bi želili kompetovati na gore pomenuta mjesta, da mu izvole odmah svoje molbe uputiti na razmatranje i riešenje.

Uz molbu valja priložiti u originalu ili ovjerovljenom prepisu:

1. Krštenicu.
2. Svjedočanstvo o svršenoj velikoj ili srednjoj šumarskoj školi, kao i o položenim propisanim državnim izpitima na tim školama.
3. Svjedočbe o dosadanjem službovanju i vladanju.

Plaća će se odrediti prema dokazanoj kvalifikaciji i već provedenim godinama službovanja u praksi.

Šumarski list.

Br. 9.

U ZAGREBU, 1. rujna 1905.

God. XXIX.

Uvrstbina oglasa: za 1 stranicu 16 K.; za $\frac{1}{2}$ stranice 8 K.; za $\frac{1}{3}$ stranice 5 K. 20 fil.; za $\frac{1}{4}$ stranice 4 K. — Za višekratno uvrštenje primjerena popustbina.

Objava i poziv.

Temeljem zaključka upravnoga odbora društva, od 20. srpnja o. g. odlučio sam pod gesлом »ustrajnost vodi k cilju — sloga do pobjede« — preuzeti ponovno do dalnje odluke, uredništvo društvenih organa »Šumarski list« i »Lugarski viestnik«.

Učinio sam to, kraj mnogobrojnih svojih inih posala i obveza, jedino s obzirom na interes društva i onih ciljeva, koje promicati jest dužnost, ne samo svakoga člana društva već i šumara Hrvata u opće.

Nadam se uz to čvrsto, da će me pri tom svojski podupirati ne samo dosadašnji prijatelji i suradnici lista, već uz njih takodjer i svi ostali članovi društva, kojima je do napredka i bolje budućnosti šumarske struke u Hrvatskoj.

Prošlost nas jur dovoljno uči, da se u tom pogledu nemamo nadati ni stranoj podrpi — nekmo li pomoći.

Samo složnim, uzajamnim, dosljednim i ustrajnim radom, svih nas, i hrvatsko će se šumarstvo napokon dovinuti, do one visine, kako to važnost i narodno-gospodarstvena vrijednost naših šuma i doista predmjevaju i traže.

U to ime ova Vam poruka. U tom smjeru nastavljajmo rad.

U Zagrebu početkom kolovoza 1905.

Profesor Fran Žav. Kesterčanek.

Razdioba šuma zemljišnih zajednica u ličko-krbavskoj županiji.

Ne mislim ovdje govoriti o diobi »šumah« nego o diobi obć. posjeda, koji se nalazi u javnih knjiga — gruntovničkih i katastralnih — pod oznakom »šuma, kraš, pustoš i pašnjak«; koja bi ali zemljišta po svojoj naravi šuma biti morala te bi se za njih za pravo naziv »šumište« t. j. zemljište za odgoj šume opredjeljeno uvesti morao.

Naziv „šuma“ nije ni u zakonih naprednijih naroda precizno definiran, nego se jedino iz ustanova pojedinih zakona i po mnjenju stručnjaka tek nagadja koja zemljišta u t. z. „šume“ spadaju; a mi po pravu u ličko-krb. županiji ni nemamo »obćinskih šuma« nego po gornjem načinu držimo šumom ono, što je u katastru kao šuma unešeno i što je donekle drvljem obrašćeno.

Nijednim bo zakonom nisu obćinam pripale u vlastnost »šume« nego »obć. pašnjaci« i »pustoš«. Doduše šumski zakon za Krajinu od god. 1860 proteže se i na „nasade od drvah na pašnjacima“, ali time se ne mjenja karakter samoga zemljišta, jer ono po svem ostaje i nadalje pašnjakom. I zakon od god. 1894 ostavlja karakter obraštenih pašnjakah i nadalje netaknut t. j. oni ostaju i nadalje pašnjaci.

Ja pak sa šumarskog gledišta držim svako zemljište, na kojem bi šuma biti morala, ako i ne „šumom“ a ono prema gore spomenutom nazivu „šumištem“, ter držim da bi se prema opredjeljenju njegovu t. j. kao zemljištu za odgoj šume neobhodno nuždnim imao ili stvoriti posebni zakon o pošumljivanju šumištah ili pak sačiniti novi šumski zakon, gdje bi se ta misao o podpadanju šumišta pod udar šumskog zakona i u njemu sadržani propisa o pošumljenju istih iztaći morala.

Naš sadanji šumski zakon kao i zakon o zemljišnim zajednicama dozvoljava samo iznimno diobu šuma i inog obć. posjeda, što je znak, da je zakonodavac položio

veliku važnost na činjenicu, da se šume daju većih komplexih bolje gospodariti. Taj nazor stoji i danas, akoprem je nepobitno, da dobar gospodar znade i s malim dobrom gospodariti. No čini se ipak da zakonodavca pri sastavljanju te ustanove nisu vodili stručni obziri nego više strah da ne bi privatnici svoj dio izharačili i tako uzdrmali ravnovesje izmedju dohodka i potrebe na drvu, te da ne bi nastale vododerine. Strogi državni nadzor imao je sačuvati šume, što je značilo s njima dobro gospodariti, a taj državni nadzor imao je biti daleko stroži za obćinske nego za privatne šume i tako ih sačuvati.

Kad stvoreni zakoni odgovaraju prilikama i kad zateku žiteljstvo na stupnju civilizacije, da te zakone hoće shvatiti i po njima se ravnati, onda je dobro. Poznati su mi seljaci iz Podravine, koji svoju zajedničku šumu tako čuvaju, da kroz 20 godina nijedna prijava o prekršaju šumskom nije podnesena. Manje više su za zajednicu zauzeti i svoje zajedničko dobro čuvaju svi zagorski seljaci. Oni dobro znadu, da je to njihovo zajedničko dobro i da svaki, koji štetu počini, počini ju svakom zajedničaru te ne dadu, da se pojedinac na račun svih drugih okorišćuje.

Drugačije je u Lici. U narodu je još svježa uspomena na bivše dane, kada obćinski pašnjaci nisu bili obćinski nego carski, pa on ni sada, od kada su ti pašnjaci postali obćinska, ne smatra ih svojinom nego tudjim vlastničtvom. On tu »obćinu« smatra posebnim gospodarom, ali zločestim, koji dozvoljava okorišćivati se njegovim dobrom, pa stoga svatko kida i uživa od tog vlastničtva, što više može, jedno iz egoizma, da sam užije više nego drugi, a drugo iz bojazni, da ne bi koji drugi puno užio i prisvojio, a njega uslijed toga malo zapalo. Ličanin u obće drži, da može obćina s pašnjacima uraditi, što ju volja, samo ako obć. zastupstvo zaključi, a on se dalje za taj zaključak ni brinuti neće, ako se time njemu nikakva neprilika ne nanaša; neka se brine onaj, komu smeta. Da pače ima dosta i inteligentnih ljudi, koji ne znaju, da to ob-

Ćinsko dobro nije vlastnost upravne obćine, nego vlastnost bivših selskih obćina, koje danas zovemo zemljišnim zajednicama i koje su skoro istovjetne sa današnjimi poreznimi obćinami (uz male iznimke).

Ličanin dakle smatra svoju vlastitu imovinu tudjom, pa nema smisla za zajednicu. On voli gospodariti svaki na svome, pa što kome Bog da; a po tom bi i bilo nuždno upotrebljavati za Ličane one zakonske ustanove, koje tom njegovu egoističkom duhu odgovaraju.

Nesklad zajednice i egoizam dotjerao je ne samo Ličane nego i sve gorštakе pa i ove prosvjetljenijih naroda do velike pokore — do »kraša«. Mi Hrvati, kad govorimo o krašu, imamo na umu samo primorski kraš ali da vam je zaviriti u unutrašnjost Like, našli bi još pet puta toliko kraša. Udara se po Mletčanima i kojekakovima drugim neprijateljima kao krivečima zakrašivanja, ali na žalost krivci smo mi sami.

Eno ima ljudi u Zrmanjskoj dolini, koji pričaju, da je po strminama zrmanjskim bila takova gusta i velika šuma, da se izgubljeno blažće po osam dana u njoj naći nije moglo, a danas ga sa vrha zrmanjskog klanca možeš prostim okom opaziti na 10 klm. daleko, tako je tamo sve ogolilo.

Još i danas ima ljudi, koji vele, da se iz Kule do Gospića t. j. na daljinu od 11 klmt. moglo saći hvatajući se od drveta za drvo, danas nema na tom prostoru skoro nijednog stabla! Kod Bruvna na „Vodenoj glavi“ sjekli su otcevi današnjih žiteljih ogromne bukve, a danas na daleko ondje ni grma opaziti ne možeš nego goli kamen i vododerine. Pa ipak tih Mletčana ovdje nije bilo!

Kazaosam već, da su sami Ličani zakrašivanje skrivili iz nerazboritoga egoizma, a sada će nabrojiti najobičnije načine njihove devastacije. Radi pomanjkanja gospodarskog zemljišta nastoji Ličanin svaki komadić plodne zemlje izrabiti. Šumska zemlja mu je za to najprikladnija, jer ne treba puno gnoja, kojeg on ni onako nema.

Sam Bog znade, kako on svoj plug izmedju kamenja provlači, dok zasije jednu ili dve brazde na strmome mjestu, što ga je za gospod. kulturu sposobnim pronašao, izkrčio i usurpirao od „obćine“. Do tada je bilo gore nješto grma ili ledine i držala se zemlja ali ovako za par godina odo zemlja s oborinama a ostane goli kamen. E vele, da stoji u starim crkvenim knjigama, da će doći jedke vode i izjesti zemlje.

Drugi način je prekomjerna paša blaga na drvećem neobraslim strmim pašnjacima. Iz blaga se lahko novac izvadi, a bez velika truda. Obćina je tu i njezino zemljiste možeš izrabljivati dokle te volja. Ne pita se, da li može pašnjak prekomjerni broj blaga podnesti nego je glavno, da sam dobro živiš, dok si živ, jer ako ne češ ti, hoće drugi. Svaki si nabavi blaga, što više može, a ono gladno čupa i korjen iz zemlje, dok se ista jedanput ne — načme i s oborinama u dolinu ne odpliva. Isto je i sa obraštenima obć. pašnjacima, koji se na kamenu izâ kućah nalaze. Mnogobrojno blago prenoći u dvořištu i prvi, koji se ustane, otvorí ljesce i pusti ga van na pašu. Blago kao blago pase oko kuće, dok se god dade, a kasnije se penje uz brdo. Posljedica je toga, da su dolnji krajevi sasvim goli, jer se blago na njima najdulje zadržava i u jutro gladno najvećma obgrizava bez izbiranja. Gdje kada ide sa blagom pastir, a gdje kada nitko — ta nema više vukova i medjeda. Na večer ga ipak pošalju tražiti, a dotičnik da ne ide praznoruk ili čekajuć, dok blago još malo pregrizne, nožem koričnjakom smlati breme pruća ili sjekiricom nasječe mladih bukvica, hrastića itd. i ponese ih kući.

Bistrom oku kuštrave marve ne će na proljeće ti panjici izbjegći, kad na njima sočne mladice izbiju. — Koliko tražioца blaga, toliko svaki dan bremena a k tomu neprestana i prekomjerna paša, pa kako da se šuma uzdrži. Gdje je manje blaga, a puno pašnjaka još se njekoliko šuma drži, to se spušta poput koprene od vrha brda prema selu sve svetlijia i svetlijia. Gdje je ali puno blaga a malo pašnjaka ili bolje rekuć, gdje je šuma

sasjećena, tamo je strašno. Goli kamen usije se od žege, a po njemu tumara gladno blago tražeći bud što da proguta. Nije čudo, što mi je kao kuriosum pripovjedao jedan kolega, da je izgubio »notes« i poslao ga tražiti a ljudi se vratili i ne našav ga pozitivnim se izjavili, da ga je blago pojelo. Čini mi se, da su prvom blažčetu, što su ga susreli, ponudili komadić podplata, da tog kolegu o istinitosti njihovih navoda osvjedoče, i da je to blažče na njegovo čudo sasvim mirno tu kožu pojelo!

Daljnji uzrok devastaciji jest pravljenje plotova, da se obrane bašće od blaga ili da se obrane kuće od jakoga vjetra. Ti plotovi su 1—2 metra visoki a progutaju silesiju mlađe šume. Ako nema za zimu dosta spremnih drva, onda se spali plot i na proljeće iznova gradi. Još prije 200 godina imali su graničari tu bolest i ona im se već tada zakonom branila, pa ipak se eto sve do danas uzdržala. Gdje je puno blaga i ima obraštenih pašnjaka, tu je devastacija u nekim selih u podpunom evatu. Pastir pred blagom prevršuje mladice a ono jede mladice. Dan na dan se tako radi, pa kako da šuma ne propadne. Za zimu se spremi lišće za blago, osobito za koze u 4 metr. visoke i 3 metr. na podnici široke stogove. U svaki takov stog idu 2—3 kola brsta, a kako ih imat će svaka kuća nadjevenih 4—5 stogova, to je svaka od njih i uništila 4—5 jut. mladika. Ima i takovih dobrijana, koji bez ikakove nužde u velikoj šumi pod blagom sjeku 20—30 cm. debelo stabalje za brst, koje tada ostane u šumi i gnije.

U prvašnje doba znali su graničari silne površine zapaliti, da dobiju ljetnu pašu za sitno blago, ali im se je to grozno osvetilo. Na hiljade jutara je za kratko vrieme bilo goli golcati kamen. Danas toga više nema, valjda stoga, što se u istinu više ni nema zapaliti što.

I pohlepa za momentanim dobitkom znade u šumi kraš prouzročiti, kao što je to slučaj u inače dobro stojećem selu Drenovcu. Nad njegovim kućama dizala se na velikoj strmini ljepa borova šuma, a i zvala se »Borova kosa«. Našao se neki trgovac pakline, a Drenovčani dan na dan palili paklinu

iz borića ne bi li obogatili. Svaki je grabio dakako što više, ta obćinsko je! Danas nad Drenovcem strši kraš, kakova se riedko kada vidi, a pojedini komadi kamenja priete, da će se svaki čas srušiti i polomiti niže ležeće kuće, kao da hoće osvetiti i kazniti nerazbor njihovih gospodara. Za par forinti uništено je oko 400 jutara šume, a sada pomozi zemaljsko vlado i bane, potuče nas bujica i kamenje.

Svi ti načini devastacije bili su u prvašnja vremena, dok se ništa na obć. dobro pazilo nije u podpunom mahu, a ima ih još i sada dosta. Oblastima je dužnost, da se devastacija i zakrašivanje sprijeći i da pronadje način, kako bi se ta svrha što bolje i lakše i naravnije izvela. Ima ih dosta, koji zahtjevaju jednostavno sve zatvoriti te podići šumu iz panja i sjemenja, nametnuti stroge kazne itd. Kuda će narod sa blagom, od kuda ćeš uzeti mnogobrojno šum. osobljje i silni trošak za pošumljivanje, to se ne pita. Ta nama je težko izbiti 10.000 kruna, već se kaže, puno se troši, a tih 10.000 nisu ništa nego kap u more prema troškovima, što bi ih pošumljivanje tražilo. Treba potražiti laglji i jeftiniji način pa makar i ne dobili uzor — šume ali i takav, da gospodarstvo od njega odveć ne trpi.

Ja držim, da se to može postići dio b o m obć. posjeda i to bud posvemašnjom bud djelomičnom. Svaki privatni gaj u Lici je izvrstno sačuvan. Dok se god dade, ne će vlastnik u njemu ni šibe posjeći. Isto tako brane okupanti okupirane gajeve, a brane osobito šume na strminama nad svojim posjedom. Nije li šuma okupirana nego još podpuno obćinska, on ju i dalje nemilice sječe, pa makar mu kroz to zemljište ne znam kako trpilo. I u te njihove privatne gajeve zalazi marva, te šuma ne napreduje u njima poželjenom brzinom, ali napreduje ipak, jer nema u njoj sječe iz zlobe i objesti niti iz egoizma. Ako marva i obgrize grm okolo na okolo, on se s vremenom tako sgustne, da marva u njega više zaći ne može, a onda se već koja mladica u nutrašnjosti grma,

koju marva gubicom dokučiti ne može, izpravi i u stablo izraste. Takova mladica je sjegurna, da ju vlastnik posjeći ne će, dok se to na obć. zemljištima redovito dogaja i napredak šume kroz to sprečava. Jedina pogibelj za te gajeve jest nestaćica krme, ali tada ga vlastnik samo podkreše i momentana potlepa za novcem, ako gaj može prodati za paljenje vapnenice. I u potonjem slučaju odgojiti će vlastnik opet gaj tako, da se šumsko tlo neće smanjiti.

Privatnih gajeva, i okupiranih ima do sad razmjerno vrlo malo, pa pošto se vidi, da oni zbilja napreduju, trebalo bi taj način podizanja šuma podupreti di obom obć. posjeda na privatnike, jer privatnici vlastitog posjeda za odgoj šume ne imaju.

Dosadanji način podizanja šume okupacijom jest sa šumarskog gledišta opravdan, ali sa pravnoga nije. Kako svagdje, tako i tu, sama sirotinja strada, jer veći i imućniji posjednici okupiraju veće komplekse, a svoju mnogobrojnu marvu tjeraju i dalje na preostali još zajednički pašnjak. Imućan čovjek uviek nadje način, kako da se u posjedu okupiranog diela uzdrži, dočim siromak, ako što i okupira, mora to redovito opet izpustiti, jer mu drugi ne dadu. Njegovi pak par komada marve ne mogu se na zajedničkom pašnjaku ni napasti od mnogobrojne marve bolje stojećih žitelja. Potrebno je s toga, da se i pravna strana toga pitanja uredi te i siromašni žitelji razmjerno svom ovlaštenju sa obć. posjedom nadiele. To će biti ujedno i najbolji način, da se i pitanje okupacija rieši.

Kod nadjeljivanja ovlaštenika treba paziti na to, da se svakom u dade onaj komad zemlje, kojega će on kao šumu radi svoga vlastitog a interesa brižno čuvati. Nemarne bi trebalo prisiliti na pošumljivanje, a marljive izdašno nagraditi opredieliv stanoviti broj, koji će se nagraditi i ustanoviv visinu nagrade po jutru, i to različno za šumu uzgojenu iz panjeva i onu iz biljka ili iz sjemena.

Pitanje je samo, da li bi se djelenje obć. posjeda imalo izvesti prisilno ili bi se imali pitati ovlaštenici, da donesu o

tom zaključak. Zakon o zem zajednicah iziskiva potonji postupak S v i a l i z a k o n i p r v a š n j i n i s u u p o g l e d u g o s p o d a r e n j a s a o b ē. d o b r o m p o z n a v a l i a u t o n o m i j e nego obično zapovjed, pa stoga i danas Ličanin, koji je kao u obće seljaci konservativan, ne će nikakve novotarije sam da izvede nego mu se mora ili zapovjediti ili ostaviti, da ostane sve po starom. Nije tomu Ličanin kriv, ta on ne može poznavati sve zakone, a kamo li ih si znati potanko raztumačiti. On благодati zakona o zem. zajednica ne shvaća, jer zakona ni ne pozna.

Već sam prije spomenuo, da on obćinsko dobro ni ne smatra svojim suvlastništvom nego da on »obćinu« drži posebnim gospodarom, te u obće ne drži ni mogućnim, da bi on imao pravo na jedan dio toga posjeda. Kad bi njemu zakonske ustanove rastumačene bile, on bi možda vrlo rado na diobu pristao u smislu gore spomenutom, a po načinu, kako će ga dolje opisati. On n. pr. već stoga ne bi htjeo diobu, jer se boji, da će plaćati od dobivenog diela porez a sada misli da ga uživa bez plaćanja poreza. Kada bi on znao, da on i sada porez plaća, a da možda niti ne uživa onoliko, koliko bi njemu pripadalo, on bi odmah zahtjevao, da mu se dade, koliko ga spada. Ima dapače sela, koja su sav bolji obć. posjed medju se dobrovoljnom nagodom podielila i mirno svaki svoje uživa u mislima, da od toga porez ne plaćaju. Kad bi se ta njihova dioba nadopunila ili barem zakonito provela, imali bi za njekoliko godina privatnih gajeva — da je milota!

Prema tomu trebalo bi urediti diobu: najprije pokušati dobrovoljno privoljenje ovlaštenika na nju, prema izradjenoj glavnoj osnovi o diobi. Tamo, gdje se predmjeva, da žitelji iz konservativizma ne će pristati na diobu, trebalo bi prizvati nekoliko žitelja iz one obćine, gdje su se već gledе nagode sporazumili, da se seljaci medjusobno uvjere o probitcima. Od još većega uspjeha bilo bi, kad bi žitelji medju se izabrali odbor, koji bi otišao u jednu takovu obćinu gdje je nagoda postignuta i gdje se vide već uspjesi nagode t. j. gdje su se već podigli

gajevi, ter bi onda svojim suvlaštenikom prednosti diobe, raztumačili. Ako ni to ne bi pomoglo, imala bi se odrediti prisilna dioba onoga diela obć. posjeda, koji se prema mnienju strukovnjaka absolutno podieliti mora. Za izvedenje toga uređovanja trebao bi se izaslati prokušan obziran upravnik, jer bi i mala nekorektnost mogla sve pokvariti.

A sada ćemo opisati potanji postupak.

Na temelju starih inventara, posjedovnih listova, stare gruntovnice i indikativnih naerta imao bi se ponajprije ustanoviti obć. posjed po stanju od prije 40 god. ili tomu vremenu najbližemu stanju, ter to sravniti sa sadanjim u gruntovnici i u katalogu. Zatim bi trebalo s tima izpravama u ruci na licu mjesa sve obć. parcele točno pregledati i povjerenstveno sve okupacije konstatovati, ter pe šumaru stručnjaku opisati obzirom na vrednost, položaj, zaštitni karakter itd. Svaka okupacija imala bi dobiti dvie vrednosti, naime vrednost prije i poslije okupacije.

Podjedno bi se imao ustanoviti razmjer ovlaštenja. Princip diobe imao bi biti taj, da svaka zaštite potrebna parcela, dobije od nad njom nalazećeg se obć. diela svoj zaštitni komad, a kada se svitkomadi jednom ovašteniku spadajućih parcela zbroje, da budu odgovarali razmjerju njegova ovlaštenja. Gdje nad priv. zemljištima imadu velike obć. površine strmoga položaja, ima se za iste prvo diobe ustanoviti zaštitni pojas sa što moguće ravnijim i naravnijim medjašnim linijama.

Taj zaštitni pojas i zaštitne omanje parcele sa malima razštrkanima obć. parcelama, makar one i ne imale zaštitnoga karaktera, imadu sačinjavati bezuvjetno podieliti se imajući dio; glede preostalog diela obć. posjeda imala bi odlučiti glavna skupština ovlaštenika ter zaključiti, da li će ostati i nadalje u zajednici ili će se podieliti na skupine kuća, kako je to većinom i običajno i tako rekuć u naravi i provedeno — ili će se sasvim razdielit. Svaka skupina kuća ima pravo tražiti odieljenje svoga diela, ter posebno zaključiti, da li će

ostati u zajednici ili će se podieliti. Ovo je osobito nuždno za one skupine kuća, koje sada za obć. posjed doprinašaju ali ga radi odaljenosti ili inih uzroka ne uživaju. Oni će moći svoj dio prodati ili ga u najam davati ili inače s njime razpoložiti.

Kod sastava diobne osnove imalo bi se na to paziti, da oni, koji su od prije usurpirali obć. zemljište i na njemu gajeve uzgojili, dobiju po mogućnosti cieli taj gaj kao svoj dio. Njima se ne bi smjela uračunati vrednost sadanjega gaja kod odmjerivanja kompetencije, nego se ima uzeti vrednost, što ju je gaj imao prvo okupacije,, bolje rekuće ona vrednost što bi ju gaj imao da nije okupiran bio. Tu vrednost, kako smo ju naprvo spomenuli, dužni su ustanoviti strukovnjaci.

Najshodnije bi bilo, da se svakoj svadji predusretne, kad bi se svakomu dao svoj gaj, a diferencije izravnale razširenjem zaštitnog pojasu na širokim površinama i nadjeljenjem onđe onih, koji su do tada manje usupirali nego im je razmjerno prema kompetenciji pripadalo i onih, koji u obće nisu ništa usupirali.

Gdje ipak prilike ne bi dozvoljavale dopitanje celog gaja uzgojitelju, morao bi se isti za uzgoj istoga odštetiti i to tako, da se vrednost gaja prije okupacije odbije od vrednosti poslije okupacije, te do visine te diferencije odmjeri uzgojitelju jedan dio od istoga gaja prema njegovoj sadanjoj vrednosti.

Preostali dio neka se dade drugomu ovlašteniku, ali po njegovoj sadanjoj vrednosti, a ne po vrijednosti prije okupacije Jasno je, da će uzgojitelj gaja dobiti veću, a neuzgojitelj manju površinu, jer će se prvom uzeti za podlogu odmjerenu površine, manja vrednost gaja, a potonjem veća. I pravo je, da svatko za svoj trud nagradjen bude.

Sve parcele, koje bi imale zaštitni karakter, bili bi dužni novi vlastnici pošumiti t. j. one bi se po uvodnom spomenutom obrazloženju morale unjeti ka »šumišta« u zabilježnicu, i novim vlastnikom propisati rok za pošumljenje staviv najboljim uzgojiteljem u izgled izdašnu podporu, a svima na razpolaganje dovoljan broj biljka budi bezplatno budi uz odštetu. U tom

smislu imalo bi se i današnje nagradjivanje uzgojitelja kraša reformirati, a za biljke je već poskrbljeno, jer se na račun krajš. invest. zaklade uzdržava 3 jutra veliko »Kasumovićevo« biljevište u Gospicu.

U koliko bi za onaj dio obč. posjeda, što se bezuvjetno podieliti morao ne bi, bilo potrebno pošumljivanje, imali bi i za njega stručnjaci sastaviti ogojnu osnovu uzev u obzir, da je to zemljiste u prvom redu namjenjeno za pašu blaga. Kakvu vrst drva treba saditi itd. neka se prepusti stručnjacima, a svakako će najbolje biti, da se uzmu, brzo rastuće vrsti drva i ona, kojih u biljevištu imade, svako drvo se i onako ne primi pa ako tko drugačije želi, može kasnije podsaditi i pomiesati i drugu vrst, njemu miliju.

Domašaj pošumljenja sada još većinom golih obč. pašnjaka, koji bi se nakon diobe medju ovlaštenike malo po malo pretvorili u šumske pašnjake, jedva bi se dao opisati.

U prvom redu bi se šumska površina u Lici podvostručila, dakle i prihod na gradji i ogrievu, kojega sada dovoljno nema. U pomanjkanju »gratis« drva iz državnih, dotično imovno-obč. šuma, utekao bi se ovlaštenik svomu blizu ležećem gaju, a tako bi mu spao veliki teret, što ga sada nosi, a to je teret od dužnih šumske odšteta. On taj svoj gaj ne bi nemilo haračio i na brzu ruku sjekao, bojeći se, da ga lugar ne uhvati, nego bi ga razumno uživao.

Njegov gaj bio bi mu često puta spasitelj njegova blaga, jer bi u nerodici siena, kakove godine često nad Likom prodju, mogao razumno nasjeći brsta i spremiti ga za zimu.

Vriednost paše bi se pod stabaljem za vječna vremena i temeljito poboljšala, osobito u ravnicama. Bura i žega ne bi mogle pod stabaljem travu osušiti, nego bi se ona i po ljetu zelenila i marvi hranu davala.

Držim, da bi se diobom obč. posjeda rješilo i pitanje o držanju koza samo po sebi. Ako bi tko i držao koze, držao bi ih toliko, kolik ih prehraniti može. Tko bi ih manje držao, bile bi mu i bolje i vriednije. Skoro bi mogao uztvrditi, da se

koze ni držale ne bi, jer gdje nema občinskih šikara a ima privatnih gajeva, tamo ni sada ne traže dozvolu za držanje koza.

Bujice i vododerine bi se smanjile a kroz to bi ostala gospodarska zemljišta poskočila na vrednost.

Na vrištinam i pržinam mogli bi se ostaviti uzdužni i po-prečni redovi stabala kao zaštitni plaštevi, te na zemljištu izmedju njih ležećih sijati žitarice i druge plodine. Sada skoro bezvredna zemljišta — dobila bi time višestruku vrednost.

Pošumljenjem postigla bi se glavna svrha, naime nestalo bi kraša, koji nas strancima u njeku ruku divljacima prikazuje. Trebalo je stotine godina, dok se je šuma na krašu uništila, a sada treba nadčovječne snage, da se ona ondje opet podigne. Zato i treba da cijelokupno žiteljstvo kod toga ogromnog posla sudjeluje, a ono će to rado učiniti, kad bude znalo, da za sebe radi t. j. kad mu se njegov dio izluči i u vlastništvo preda. Biti će doduše i takovih, koji će brzo svoj dio prodati, ali što ćemo, svaka inštitucija ima svojih žrtava, pa bi imala i ova, nu na malenkosti ne treba se obazirati.

Ujedno bi trebalo političkim oblastima dodieliti valjane šumare stručnjake, da mogu pošumljivanje sbilja i nadzirati i savjetom žiteljstvu pomagati.

B. Kosović.

Šumarska akademija u Zagrebu.

I.

Naša šumarska akademija, akoprem tek jeseni g. 1898 otvorena, bijaše ipak već opetovano predmet raznih razprava; napose se razpravljalo o njoj mnogo i za posljednog saborskog zasjedanja. I po javnim glasilima našim bilo je o toj najmladjoj našoj visokoj školi već češće govora. Iz većine tih razprava, razabrali smo medjutim manje više samo to pozitivno, da su i o tom učilištu, jur u raznim krugovima našeg javnog života, zavladali ne samo krivi, već donjekle — rek bi i po samu bit zavoda — štetni nazori. Nazori uz to, koji u bitnosti niti od-

govaraju stanju stvari, niti interesima zemlje, a još manje pravim zahtjevima samo šumarske obuke.

U koliko se uz to, polag mjerodavnih izjava, pitanje definitivnog ustrojstva, tog do sada još konačno neuredjenog učilišta, imade svakako već u najблиže doba kraju privesti, držimo — u interesu stvari — o tom svakako po nas važnom pitanju još za dobe, koju, bar u kratko i ovdje iztaknuti.

Da Hrvatska i Slavonija, u kojima šume više od 34 postotka, ili ti u okruglom oko $2\frac{1}{2}$ milijuna katastralnih rali od sveukupne površine zapremaju, i bez obzira na narodnu osobnost kao i autonomni svoj položaj, i s obće kulturnih kao i narodno-gospodarstvenih razloga, takodjer upravi kao i gospodarstvenom stanju tih svojih šuma, osobitu skrb i pažnju posvećivati moraju, o tom su svi doista mjerodavni faktori i u nas jur odavna uvjereni.

Šume Hrvatske i Slavonije narodni su imutak, kojega je vrijednost procjenjena na više 800 milijuna kruna, dok sam poprečni godišnji čisti prihod njihov iznaša preko 3·2 milijuna kruna.

U tim se šumama godimice izradjuje i izvaža raznovrstne robe u popriječnoj vrednosti od kojih 16—20 milijuna kruna, u njima nalazi na hiljade i hiljade ljudi trajne i dobre zarade i zasluge.

Njihovo je potrajanje uzgajanje terumno uživanje po tom svakako jedna od najvažnijih zadaća i dužnosti javne uprave.

Svrsi shodno uživanje, gospodarenje, uprava i nadzor nad tim ogromnim narodnim blagom, moguće je ipak jedino sudjelovanjem dovoljnoga broja — današnjem stanju šumarske tehnike kao i znanosti, u pravom smislu rieći dorasloga, sdušnoga, savjesnoga a napose i rodoljubnoga stručnjaka šumarskoga osoblja. Osoblja, koje ne samo s praktične već i steoretske i znanstvene strane, podpuno stoji i na visini današnje nauke o kulturi tla

Dosljedno tome onda svakako i Hrvatska i Slavonija trebaju takodjer svoj posebni visoki šumarski učevni zavod, za odgoj i naobrazbu toga osoblja.

Ova je potreba u ostalom priznata i u nas ne samo tim, što zemlja naša faktično od g. 1861. ovam o svoj vlastiti šumsko-naučni zavod imade, već napose još i zakonom od 22. siječnja 1894. o uredjenju šumsko-tehničke službe kod političke uprave u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji — odnosno i §. 7. zakona o promicanju gospodarstva od 13. ožujka 1897. — kojim je naredjeno otvorenje kr. šumarske akademije u savezu sa mudroslovnim fakultetom kr. sveučilišta Franje Josipa u Zagrebu.

U smislu obrazloženja, kojima je to ustrojstvo svoje doba opravdano, imala je ta akademija prema vazda, po svim nadežnim faktorima naglašenim željama i stanovištu, u bitnosti sačinjavati sastavni dio mudroslovnog fakulteta kr. sveučilišta, po primjeru visokih šumskih škola u Monakovu, Giessenu, Tübingenu i t. d.

Organizacija, koja ne samo da odgovara našim osobnim narodnostnim, kao i naučnim prilikama, već koja je opravdana i tim, što je nauka o šumarstvu, kao i nauka o kulturi tla u obće, i onako najvećim dielom, a i ne može biti drugo, do li prirodno — matematička nauka, pa joj je stoga i jedino naravno mjesto uz te nauke.

Odgovara to podjedno i jednoglasnom zaključku, obćeg šumarskog kongresa u Freiburgu od g. 1874. glasećem: posto osamljeni šumarski zavodi, više ne mogu udovoljavati sibilnjim današnjim zahtjevima naobrazbe šumsko — tehničkoga upravnoga osoblja, stanje stvari silno iziskuje, sveobći prenos šumarske obuke na sveučišta.«

II.

U obrazloženju k zakonskoj osnovi od g. 1897. o ustrojstvu šumarske akademije u Zagrebu, bilo je naročito i to na-

glašeno, da će se već i pri samom otvorenju te akademije, za specijalno šumarsko-tehničke struke, ustrojiti na sveučilištu posebne katedre; a čim zakonska osnova stupi u krije post, da će se izdati i posebni detaljirani statut za istu.

Medjutim je akademija i doista otvorena još u listopadu g. 1898. ali bez gori rečenog ustrojstva posebnih katedra za šumarsko-tehničke nauke, i bez odobrenoga po njegovom Veličanstvu posebnoga detailiranoga štatuta i to temeljem naredbe kr. zemalj. vlade od 7. listopada 1898. br. 66.102, kojom je — i to predhodno samo privremeno uredjen izpitni i naukovni red za slušatelje šumarstva na mudroslovnom fakultetu kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, a mjesto posebnih katedra i profesorskih stolica, imenovani su tek pojedini stručnjaci kao učitelji dotičnih nauka (poput lektora) na sveučilištu.

Zašto se u zadnji čas odustalo od naumljenog ustrojstva posebnih katedra za šumarsko tehničke struke na mudroslovnom fakultetu, kao i od izdanja po Njegovu Veličanstvu potvrđenoga posebnoga detailiranoga štatuta, nije nam jasno.

I tako je eto to pitanje u svojoj bitnosti ostalo onda i sve do sada još konačno neriješeno i otvoreno.

Neuredjeno i provizorno to stanje osjećaju medjutim, već od prvoga dana otvorenja zavoda, ne samo nastavnici akademije, već ne manje i akademički senat kr. sveučilišta, koji je stoga već godine 1901. smatrao nužnim zamoliti dekanat mudroslovnog fakulteta, da u sporazumu sa profesorskim sborom fakulteta, pozove sve nastavnike bilo koje struke na šumarskoj akademiji, da u posebnom memorandumu podnesu mnjenje, bili i ako bi, koje bi preinake bile od potrebe provesti u organizmu i naučnoj osnovi akademije, s obzirom na opažene razne nedostatke.

U sledstvu toga poziva, izradiše i podnieše nastavnici akademije još u lipnju g. 1902. putem dekanata sveučilištnomu

senatu posebni obrazloženi memorandum, u kojemu su napose svrsi shodno razpravili, toli odnošaje više šumarske obuke prema sveučilištima u obće, koli i do onda opažene nedostatke naše akademije s obzirom na obuku i unutarnju organizaciju njezinu.

Napose naglašuje i taj memorandum, gledom na unutarnju organizaciju, najodrešitije i opet ista ona načela i stanovište, koje je i po kr. zemaljskoj vlasti toli izrično iztaknuto već u obrazloženju k zakonu od 13. ožujka 1897., načelo potrebe podpunog stopljenja šumarske akademije sa mudroslavnim fakultetom kr. sveučilišta.

Nu memorandum taj ostao je medjutim sve do danas žalivože neuvažen. Ovo je tim nerazumljivije, što je baš i na našemu sveučilištu, pripojenjem t. z. farmaceutičkog tečaja kao i osnućem učiteljske stolice za praktično gospodarstvo, već onako učinjen donjekle prvi korak k proširenju djelokruga sveučilišta u smislu naprednom — u smislu modernom, prema kojemu su po svim naprednim zemljama vrata i starih sveučilišta otvorena i t. z. primjenjenim naukama, a napose i nauci o kulturi tla, odnosno dakle i nauci šumarskoj.

Današnje stanje nauke o kulturi tla u obće, a napose baš i šumarska znanstvena literatura i nauka i po formi i po sadržaju sigurno su potpuno ravne već i svim ostalim t. z. primjenjenim naukama.

I šumarska je nauka danas proniknuta posve duhom prirodnih, narodno gospodarstvenih kao i upravoslovnih nauka, a uz to ona već davno stoji i na strogo znanstveno matematičnom temelju i njezina se iztraživanja izvode sasvim po istim onim obćim osnovama i metodama — svih inih eksaktnih nauka — a stoga im doista već i po dosadanjim resultatima stoje i u svim naprednim zemljama časno o boku.

Pokusи, koji se danomice izvode u prirodi kao i laboratorijima — od kojih da iztaknemo samo kao primjer, pitanje

kako da se uredi medjusobni utjecaj podneblja, tla i šuma – sigurno ne zaostaju ni za sličnim iztraživanjima inih naučnika, ma na kojem polju znanosti.

Pa koliko li su svojim znanstvenim, a ipak u prvom redu baš šumarsko naučnim iztraživanjima i radnjama obće koristna na polju botanike, zoologije, a ne manje i matematike obreli i privredili baš šumarski naučnjaci i prvaci: Dr. R. Hartig, dr. G. Heyer, dr. G. Gayer, dr. F. Ebermayer, dr. F. Judeich, dr. C. Tubeuf, dr. R. Hess, G. Hempel, J. Friedrich, dr. A. Cieslar, Dr. O. Simony i t. d. i t. d. otvorivši time mnogo i široko polje rada i obćoj t. z. čistoj nauci.

A bez strogog naučnog temelja ne će se nauka o šumarstvu sigurno ni u nas nikada moći udomiti. I zato baš stoga, što toli važnost i sloboda nauke, koli i uzajamnost mnogih ne samo teoretičnih, već i tehničko šumarskih nauka a ne manje onda i sami naši narodni interesi neodklonivo traže, da se i naša šumarska akademija što prije stalno i konačno utjelovi mudroslovnom fakultetu kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu, valjalo bi to pitanje i što prije na obću korist vesti i konačnomo svome riešenju, a to i tim više, da tako i mi već jednom cijelom izobraženom svijetu jasno dokumentiramo, da ni na polju više šumarske prosvjete ne zaostajemo za ostalim kulturnim zemljama.

Svako pak drugo riešenje toga pitanja bio bi prema tuj istaknutom tek samo nazadak.

Izhodimo lugarima zemljištnih zajednica i opet 10% od odšteta utjeranih šumske šteta.

Piše Gašo Vac kr. kot. šumar.

U »Lugarskom viestniku« raspravili smo u više članaka pitanje o uredjenju berivah lugara zemljištnih zajednica. Do-

kazali smo, da ti lugari poprečno imadu premalenu plaću, za vršenje težke svoje službe. Naročito tiče se ono pitanje u prvom redu lugarah zemljишnih zajednica u bivšem krajiškom području. Sa mjesecnih 5—20 krunah ne možemo si ni predstaviti, da jedan »javni službenik« sdušno i savjesno službovati može!

Pored slaboga finansijskog stanja mnogih zemljishnih zajednica težko je dakako sada odmah na povećanje lugarskih plaća i pomišljati.

Nu možda bi se ipak i toj nevolji dalo pomoći, ako bi se na poboljšanje njihovog materijalnog stanja upotrebilo kao što je to do god. 1894 i bilo, onih 10% od po njima prijavljenih i utjeranih šumskih odšteta za bivši provincijal. Odredjivao je to i u istinu § 39. t. z. privremene naredbe od 4. ožujka g. 1871. br. 2144. o b upravi, gospodarenju i uživanju obćinskih šuma u kraljevinah Hrvatskoj i Slavoniji. Nu nazočna naredba zakonom od 26. ožujka 1894. o stručnoj upravi i šumskom gospodarenju u šumah stoeći pod osobitim javnim nadzorom stavljen je izvan krieposti, a izraženo je to i u § 98. zakona o zemalj. zajednica.

U § 27. al. 4. i 5. istog zakona ali kaže se:

»Zemljishne zajednice dužne su namjestit sposobno osoblje, nuždno za zaštitu svojih šuma i za vodjenje šumskoga gospodarstva, ter imadu svake godine u svoj proračun uvrstiti trošak, potrebit u svrhu pravilnog šumskog gospodarstva.

Nadzorne oblasti imadu bdit nad tim, da se zemljishna zajednica u svakogodišnjem proračunu pobrine za pokriće troška.«

Kako vidimo, zem. zaj. »dužne su« po pomenutom zakonu namjestiti sposobno lugarsko osoblje, za zaštitu svojih šuma, te potrebiti trošak uvrstiti u svoj proračun; dočim nadzorne oblasti »imaju bdati nad tim, da se ta zak. ustanova i izvrši.«

Vidimo dakle, da je i zakonom određeno, da se lugarima imadu dati pristojne plaće!

U praksi je to ali drugačije. Po § 31. toč. D. zakona o zemljištnim zajednicama imadu glavne skupštine pravo ustanovljivati proračune.

Znamo pak, kako je lugar zem. zaj. obilježen u narodu!

Zar je tada moguće, da se lugarima tim putem materijalno pomogne. — Nije!

Ako bude uviek gledano samo na »dobru volju« ovlaštenika, ne će nikada poći na bolje, već na žalost na gore. To je naše izkustvo. Ako je zemljištna zajednica »dužna« nješto učiniti, to onda ona i mora to učiniti.

Uzkrati li zajednica tu dužnost, imaju ih onda nadzorne oblasti« primorati, da toj dužnosti udovolje. Žalibože, nismo u tom pogledu napred pokročili, izim hvalevriednih iznimaka.

U ogulinskom, vojničkom i slunjskom kotaru bar je tako.

Spomenuli smo »zakonite dužnosti« zemljištnih zajednica, ali za upotpuniti tu raspravu, donašamo i § 13. zakona od 26./III. 1894., koji glasi:

»Posjednici šumah, kategorijah označenih u § 1. (zem. zajednice), »dužni su« za čuvanje svojih šumah namjestiti potrebito, prema propisom usposobljenog lugar. osoblje, u službenom pogledu neposredno podčinjeno šumarskom stručnjaku.

Ova »dužnost« proizlazi i iz §§. 22. i 52. šum. zakona, koji glasi:

»Osoblju uprave šumske (§. 22.) imas se pridati primjerno osoblje lugarsko i nadzorno po mjeri, kao što je u kojoj zemlji običajno.

Ako se glede toga pojave sumnje i zapriče i ako javni obziri iziskivali budu, imam zemaljsku vlast, uvaživ sva razmjerja, ustanoviti, što je primjerenou.

O »dužnosti zemljištnih zajednica«, da urede plaće lugarah, imamo dakle dovoljno uporišta u zakonima. Radi raznih za-

prieka, naročito radi još mnogih neuredjenih takovih zajednica ne može se ni ovo pitanje predhodno riešiti !

Nu da se i lugarima istih zajednica bar donjekle pomogne, bilo bi možda ipak shodno, da im se bar do konačnog riešenja dopita u ime nagrade kao i do g. 1894. 10% od po njima prijavljenih šumskih šteta.

Ova nagrada ne tereti bar direktno zemljишnih zajednica, a pomogla bi svakako lugara !

Naredbom zem. vlade, odjela za unutarnje poslove od 8./4. 1898. br. 1867. odredjeno je izmedju inoga u tom pogledu sliedeće :

»Nadalje imat će lugari pravo na tu nagradu i za krieposti tog zakona, ako im je to u dekreту zajamčeno bilo ili ako je glede toga stvoren pravovaljan zaključak skupštine zemljишne zajednice«.

Mi smo u tom pravcu pokušali sklonuti njeke zemljишne zajednice, da bi dopitale lugarima nagrade od po njima prijavljenih šum. šteta, pa smo na više mjesta polučili i uspjehe dapače u jednoj zem. zaj. i $\frac{1}{3}$ od tih šumskih odšteta.

Mislimo, da smo tim u tom pravcu koraknuli napred, a objelodanjujemo to željom, da sada i drugi podju istim putem.

Kako nam je čuvati šume na Kordunu?

U „Šumarskom listu“ bilo je već mnogo puta govora i o preotimanju i pogubnim posljedicama šumskih ošteta i kradja, kao i nedovoljnoj zaštiti šumoposjednika i šuma u tom pogledu, nu uza sve to držim, da ne bude na odmet, iznesem li ipak i ja još koju i to napose o prilikama, što vladaju ovdje na „Kordunu“.

Činim to naročito i s toga, da i oni koji ne znadu — kao i oni, koji ne će da znadu, saznadu ipak, s kakovim se potežkoćama i neprilikama čuvajući šume i šumsko dobro naročito i mi šumari ovdje — boriti moramo. Činim to na-

dalje i zato, da nas ne bi tkogod danas — sutra činio samo onako a bez poznavanja pravog stanja stvari odgovornima i za posliedice — protiv kojih se mi u istinu danas uzalud borimo. A sad da opišem par takovih i to značajnih mojih doživljaja. Evo ih:

Obavio sam jednoga dana sa srezkim lugarom doznaka drva, uplaćenih uz podpunu cenu za neke nepravoužitnike i vraćao sam se iz drvosjeka natrag kući. Blizu izlaza iz šume, na početku sjekoreda, susretnemo dvie saonice i u svakim po dva čovjeka. Štetočinci?

Prve zaustavi srezki lugar s riečima: »Okreni natrag! u šumu ne smiješ! Tvoj gospodar je dosta imućan, pak bi mogao uplatiti jednu bukvu, da vaviek ne kradeš«.

Odgovor: Kako bi ja išao kući bez drva?«

I ne htijuć zaustaviti, niti okrenuti konje, podje dalje. Ja sam stajao iza lugara nekoliko koraka i videći, da on ne mari za to, što mu lugar govori, pozovem ga onako junački: »U ime zakona, zapoviedam ti, da se vratiš natrag!«

On me promjeri srdito i prezirno od pete do glave, stisne zubima i ne rekav ni rieči okrene natrag i ode brzim kasom pred nama prtinom. Druga dvojica — oko 50 koraka dalje od nas — videći što s prvima biva, okrenuše odmah i najbržim kasom odoše prtinom natrag. Ja sam bio zadovoljan, misleći izprva, da smo ovaj put ipak toj četvorici zapriječili počiniti štete. Nu poučen preobilnim izkustvom od prije, rečem lugaru: »Čujete, lugaru, ja dvojim, da će ovi ljudi, koje smo sada svratili, htjeti natrag iz šume, kući sa praznim saonicama a bez drva.

Lugar mi na to odgovori: »Gospodine, ja bi se dao »mušketati« da oni neće „prazni“ kući. I nismo se prevarili.

Došav do razkršća puteva, opazim po konjskom tragu (u snieg) da se oni nisu vratili putem, kojim su došli i kojim sam ja imao nastaviti put kući; već protivnim putem, koji okoliša i vodi medjom krasne 20—30 godišnje šume, koja je od navedenog drvosjeka oko 1 kilometar udaljena a spada u srez drugoga lugara.

Rečem s toga lugaru, da se vrati, da ih potraži i da na njih pripazi, a sam podjem dalje preko rečene mlade šume glavnim i popriekim putem prema kući.

Njekoliko dana kasnije, kada je lugar u službenom poslu došao opet u šumariju, upitam ga: »Jeste li našli one, koje smo onomadne vratili iz drvosjeka?« A lugar mi odgovori: »Gospodine, bilo bi bolje, da ih nismo vraćali!« A zašto? — upitam ja, makar sam i sâm već slutio zašto.

»U N..... kosi (gore spomenutoj branjevini) posjekli su dva puna voza, liepih mladih bukvića, sve jedan do drugoga; pak vidite, da ih nismo tjerali iz drvosjeka — ne bi bili tamo počinili tolike štete.«

I tako dakle ja i lugar — držeći se strogo uredovnog naputka, da treba štetu odkloniti od šume prije nego je počinjena, indirektno i moralno smo »skrivili«, da je faktično počinjena na drugoj strani veća šteta, nego bi bila počinjena, da mi rečene štetočince nismo vratili natrag, jer u visokoj odrasloj šumi, gdje ima i leževine i ogranača, bili bi eventualno manju štetu počinili. Pak da su baš i posjekli stoeću koju bukvu u drvojeku ili kraj drvosjeka, to bi im se i od šteta računala samo jednostruko, obzirom na ustanovu §. 3. slovo 1 a) priloga D) šumskoga zakona.

Ali mi smo uredovali točno prema uredovnom naputku.

Ovakovih slučajeva doživio sam u praksi bezbroj. Nu već iz navedenoga lahko ćemo crpiti pouku, da ovakovim — posve na službenim propisima i uredovnom naputku osnovanim — uredovanjem u mnogim, dapače, u većini slučajeva, budemo postigli baš protivno od onoga, što postići želimo, to jest, da šumske štete tako, ne samo ne ćemo zapriječiti, nego mi ćemo ih tim eventualno još i uvećati.

Ako i priznajem, da će takovo — inače kroz korektno i na zakonu osnovano — uredovanje šumsko nadzornih i obranbenih organa koristiti i imati možda željena uspjeha u proljeće ljeti i jeseni, dok je temperatura atmosfere takova, da čovjeku ne treba tople peći i dok se može do leževine, suhih grana

i t. d., to će ali možebitna poslušnost štetočinca prestati, čim zemlju pokrije debelo, sniežno pokrivalo a njegova i onako slabašna potleušica, puna nejake čeljadi, ne može da bude bez tople peći.

Ne mislim time uzimati u zaštitu štetočince, jer to nije svrha ovim redcima nego hoću time da iztaknem samo njeke uzroka koji radjaju takovim posljedicama.

Uzroci pak, da se pravoužitnici ne obskrbljuju za zimu pravodobno nužnim ogrevnim drvom, leže ponajviše u poznatoj njihovoј nebrigi, nu dielom i u siromaštvu, udaljenosti drvosjeka i pomanjkanju valjanih izvoznih puteva; nu sve to potonje u manjem dielu, dočim u najvećem nebriga i nemar.

Sve osim posljednjeg dalo bi se kako — tako svladati, da u njih ima dobre volje, marljivosti, gospodarstvenosti i t. d. i da oni u velikoj svojoj većini ne drže to sve »nepotrebnim« — jer im je šuma (makar bila i branjevina) tobože blizu, pak se u nju može svaki dan, kad drva kod kuće ponestane, a pošto šuma (po njihovom mnienju) raste, dok oni spavaju — to će biti i šume, dok i njih živih bude».

(O premalenom etatu ne može ovdje biti govora, dok u sedam velikih drvosjeka već gotovo nekoliko godina ostaje 8% numeriranih za pravoužitnike stabala neuplaćenih. Ali da — tko bi išao u drvosjek po drva, kad je branjevina »pred kućom ili »za kućom«, a drvosjek daleko).

Ob uredovanju polit. oblasti u predmetu šum. šteta u ovom kraju ne ēu ni da govorim, jer takovi odnošaji, u tom pogledu, ne vladaju valjda u cijeloj Hrvatskoj nigdje — u ni-jednom kraju.

Takovi uzroci a k tomu takovo shvaćanje naroda mora onda naravski imati i takove posljedice t. j. da će se možda tek 10% štetočinca dati odstraniti iz šume prije nego su štetu počinili. Pa i onda, ako smo ih prividno zapriečili na jednoj strani, učinit će na drugoj strani još i gore.

S kakovim se mi i naše obranbeno šum. osoblje elementom boriti moramo, evo još jedan primjer, koji mi se desio isti dan,

odmah iza napred opisanoga; a nije to možda prvi ovakove vrsti, nego malo ne uviek kadgod sam idući šumom — a na-ročito u zimi — na štetočince naišao:

Idući preko napred navedene branjevine, naidjem na kraju šume, a uz sâm put štetočinca, koji je posjekao oko 20 mlađih bukovih stabala, jedno od drugoga te ih sada okresio. Bio je od mene licem okrenut, a saonice sa ujarmljenim volovićima stajale su mu na samom putu. Dodjem blizu njega i viknem mu: »Ostavi to i izlazi iz šume!«

On me pogleda posve flegmatično pa i ne mareći, što mu govorim, nastavi dalje kresati grane s posjećenih stabala.

Razlučen radi drzovitosti i neposluha doviknem još jednom: »U ime zakona, ja ti nalažem, da izlaziš iz šume. Okreni saone i odlazi kući.«

A on će mi na to: »Vi pišite i prijavite, kako hoćete ali ja bez drva ne idem kući, pa makar mi odmah glava dolje.«

Što sam mogao učiniti? Upišem ime i prezime — jer sam ga slučajno poznao — i odem dalje. — S kakvim čuvstvom i osjećajem — neka si cijenjeni čitatelj i sâm predstavi.

Idući dalje promišljaо sam: Gle — kako sam toliko i toliko puta predbacivao i grdio lugare, zašto bolje ne čuvaju šumu, zašto štete ne zapriječavaju. zašto svakom štetočincu ne zapliene orudje, drva i t. d.?

Ja dakle od njih to zahtjevam, a zahtievam jer moram, jer to i uredovni propisi i zakon zahtjeva. A evo što se meni samomu dogadja.

Kad štetočinac pred menom nema baš nimalo straha, počitanja, respeksa, niti se hoće pokoriti mojim zakonitim odredbama, kako bi on imao straha i respeksa pred lugarom, koji je obično domaći čovjek — iz naroda? Kako će se on pokoriti njegevim odredbama — kojima želi štetu zapriječiti — i slušati ga? Nikada ili vrlo rijedko.

»Govoreći u sebi tako« odmaknuo sam od šume kojih 200 koraka, kad li eto pred menom i opet čovjeka na jedno-prežnim saonicama sa omotanim oko stupaca lancima i o njima visećom omašnom sjekirom. Dakle i on ide bez dvojbe u šumu.

Kad se je približio na kojih 10 koraka, ja idući ravno pred konja dignem ruku, dadem mu znak, da stane.

I on stane upravo korak pred mene, ali ne možda, što bi on bio hotio stati, nego zato, jer sam ja stao pred konja i konj uslied toga sâm stao.

Na to se je medju nama dvojicom razvio sliedeći »dialog«.

Ja: Kuda čete?

On: Što Vas briga, ja idem putem.

Ja: Ali Vi idete u šumu.

On: Što Vi znate, kuda ēu ja. Nije tu samo imovinska šuma, ima još i druge. (Pred imovnom šumom ima nekoliko rali obćinske kestenove šikare).

Ako Vi mene uhvatite u imovskoj šumi na činu: da što sječem, onda me možete prijaviti, ali nemate Vi toga prava ni zakona, ovdje na putu mene »napastovati«.

Ja: Ali ne smijete niti u obćinsku šumu.

On: Ali ja se moram grijati kao i Vi gospodine. (Dovle je tekao taj »dialog« dosta »moderato« nu sada ja nastavih »fortiter«).

Ja: U ime zakona, ja Vam nalažem, da se vratite natrag!

On — isto tako »fortiter«: Kakav je to zakon? Ja toga zakona ne poznam. I Njegovo Veličanstvo naš premilostivni cesar znade, da se mi moramo grijati.

Ja: Jest, ali morate drva zakonitim načinom pribaviti — platiti sniženu pristojbu za ista, pak čete ih onda dobiti u drvosjeku.

On: Pa ja ih plaćam, ta imam već preko 100 forinti »šumarine« duga.

Ja: Kad se dakle ne čete pokoriti i slušati, ja ēu Vas prijaviti sudu.

On: Ja se Vama ne suprotivim, ta ne idem sikirom na Vas, zašto bi me onda tužili — ja u drva moram.

Ja: Ne treba baš da Vi navalite sikirom na mene, dosta je i to, što se ne čete pokoriti mojemu nalogu, da se vratite; već je to gotova protinba.

On: To nije: suprotiviti se. Vi nemate toga zakona, da mene vraćate, kad me niste u samoj šumi na činu našli.

Ja: Dobro, kad se ne čete pokoriti, kažite mi ime, prezime i kućni broj Prijaviti će Vas sudu.

On: Ja se zovem J. K. kbroj 19. iz B., pak me tužite kud Vam drago, a ja idem sebi po drva.

Finale: Upišem ime, prezime i kućni broj i odoh kući, misleći: je li mi doista živimo u kulturnoj Evropi? Vriedno bi medjutim bilo, da se i mjerodavni krugovi u ovakove prilike nešto zamisle.

A sad na koncu da spomenem, da bih ovakovih prerazličitih dogodjaja iz moga svagdanjega mukotrpnoga »službenoga životu« mogao toliko opisati — kada bi ih bio kronoložkim redom sve bilježio — da prostor od nekoliko svezaka našega družvenoga organa »Šum. lista« ne bi bio dovoljan, da se svi stampaju. Nu: Sapienti sat!

Vj. Stublić.

LISTAK.

Družtvene viesti.

P. n. g. g. suradnike i dopisnike „Šumarskoga lista“ kao i „Lugarskoga vjestnika“ molimo i upozorujemo u interesu stvari kao i radi pospješenja uredničkih posala, da sva uredničta tičuća se pisma od sele izvole izravno na osobu g. urednika profesora F. Ž. Kesterčaneka — Zagreb — Mesnička ulica 18 upravljati. Reklamacije, zatim članarinu, prijave o promjeni adresa, kao i sve ostale lih na družtvenu upravu spadajuće podneske i pošiljke — kao i dosele samo pod adresom „predsjedničta hrvatsko slav. šumarskog družtva“.

† **Hinko Střazák.** Na 14. kolovoza t. g. preminuo je u kupalištu Reichenhall kr. šumarnik i predstojnik šumskog taksatornog ureda kr. nadsumarskoga ureda u Vinkovcima Hinko Střazák.

Pokojnik rodio se je god. 1849. u Českoj, a šumarstvo je izučio u zavodu u Bielovojvodi (Weisswasseru). God. 1872. imenovan je po bivšem c. kr. glavnom zapovjedničtvu kao krajiškoj upravnoj oblasti u Zagrebu šumarskim vježbenikom II. razreda, i pridjeljen ambulantnom

taksatornom odjelu. Godine 1875. imenovan je članom mjestnoga povjerenstva (Local Comision) za odkup krajiških šumskih služnosti i to kod ogulinske pukovnije.

Nakon dovršene segregacije namješten je godine 1878. upraviteljem kr. šumarije u Vrbanji. Godine 1881. dodijeljen je taksatorskom odjelu, koji je imao procieniti i urediti krajiške državne šume, koje su te godine pale pod upravu kr. ug. ministarstva za poljodjelstvo. Nakon godine dana vratio se opet na upravu šumarije Vrbanjske, gdje je koncem godine 1885. imenovan upravlјajućim nadšumarom. Kao takav službovao je u Vrbanji sve do godine 1892., kada je imenovan središnjim nadšumarom kod kr. nadšumarskoga ureda u Vinkovcima. Godine 1895. povjerena mu je uprava šumskoga taksatornoga ureda, koju je upravu sve do smrti vodio. Medjuto je godine 1901. imenovan naslovnim, a god. 1902. pravim šumarnikom.

Pokojni Hinko Střazák bio je šumar od pete do glave, te je pravim zanosom ljubio svoju struku. Uz to je bio veoma agilne naravi, te si je dugim službovanjem kod taksacije pribavio zamjernu rutinu u toj struci. U privatnom životu bio je čovjek uzoran, a medju drugovima veseljak i rado vidjen drug. — Bila mu zemlja lahka!

Promaknuća. Ban kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije imenovao je kotarske šumare Franju Fusića i Leonu Kaderžaveku nadšumarima u IX. činovnom razredu kod gjurgjevačke imovne obćine sa sustavnim berivima, te absolventa šum. akadem. zagrebačke Aleksandra Ugrenovića, privr. šum. vježb. kod žup. obl. u Osieku.

Kr. ugarski ministar za poljodjelstvo, imenovao je kr. šumsko računarskog protustavnika Belu Thuranską 'kr. šumar. računarskim revidentom u 3. stepenu IX. pl. razreda.

Iz upravne prakse.

Da li je za uzkratu vršenja urbarskog prava drvarije medju ovlaštenici nadležan uredovati sud ili upravna oblast u smislu §. 52. zakona od 25. travnja 1894. o uredjenju zemljističnih zajednica? Niko M. A. iz B. utužio se kod kot. suda u D. Stefana i Matu K. iz D. tužbom pr. 10. veljače 1905. M. (97) 1—05 radi smetanja posjeda, drvarije u šumi B., počinjene u srezovih Ž. i Ž., obrazlazući tužbu: da se nalazi u zadnjem faktičnom posjedu 5/8 dijela prava drvarlje na kuću broj 6. K. iz D., šume B., srezova Ž. i Ž.; a posjed da je vršio lane, prekolane i već uzastopce kroz 18. godina, što je dobivao kompetenciju drva u 5/8 dijela u rečenim gore srezovima, te dobivena drva sjekao i kući k sebi vozio. Pošto su tuženici Štefan i Mato K. iz D. ove godine (1905) ciele hrastove pod brojevi 559 i 567. dobivene na

kompetenciju urb. drvarije u svezu Ž. na kuću broj 6 K, — gdje je on g. 1904., 1903 i već 18 godina dobivao i vozio drva sa 5/8 diela, odvezli i prodali, a ne bi smjeli, nego samo 3/8 tih dvaju hrastova, to ih tuži radi smetanja posjeda.

Kr. kot. sud u D. izrekao je nakon provedene razprave konačnu odluku od 1. ožujka 1905. M. (97) 3—05 sadržaja:

Da su tuženi Štefan i Mato K smetali tužitelja M.—A. u zadnjem faktičnom posjedu urb. prava drvarije u 5/8 selišta, dobivena na kuću broj 6 K iz D. u šumi B., u šumskom srežu Ž.—Ž., time, što su 10. siječnja 1905. 6/8 dijela hrastova pod brojem 559 i 567 u šumi Ž., koji su dani za ogrijev — prodali 10. siječnja 1905. oba ta hrasta, naime stabla, novac sebi u ciełom iznosu zadržali, a ogrijevno drvo od tih objlu stabla sebi kući dovezli — pak im se zabranjuje dalnje smetanje i t. d. a to sve iz razloga:

Što je tužitelj dokazao, kako izkazi svjedoka Štefe M. i Mije P., da je vršio zadnji faktični posjed drvarije u šumi Ž. — Ž. — odpadajuću na kuću broj 6 K u dijelu na 5/8; a koja kuća imade u svem 8/8 prava drvarije; a na koju kuću odnosno selište je drvarija i za godine 1903. i 1904. skupa sada 1905. dijeljena i nadieljena sa dva hrasta brojeva 559 i 567, u šumi Ž., a to je dokazao i rješitbom kr. kot. oblasti u D. od 17. siječnja 1897 broj 228 ex 1897. i spisom ovog suda pod M. (517) 3—03, gdje mu je sutuženi Štefan K platio odštetu za odvezenu polovicu hrasta za godinu 1903., koji ga je zapao na gornju drvariju, te, što je i tuženi priznao, da je oba hrasta dobivena na drvariju za godine 1903. i 1904. u godini 1905. pod brojem 559 i 567 sutuženi Mato K prodao stabla, a ogrijevno drvo od tih obaju stabla k njemu kući dovezao kao svojemu oteu i on ih kurio

Prvotuženi Stjepan K., kako se vidi iz ciełog tečaja, radio, je sporazumno sa drugo tuženikom Matom K — pače se i okoristio njegovim djelovanjem (otac i sin) — za to je i valjalo njega kao i drugo tuženika, koji nije na razpravu pristupio, osnovom §. 25. z. o. s. p. proglašiti krvicem smetanog posjeda, te i obojicu na solidarni snošaj parbenih troškova po §. 59. gore citiranog zakona osuditi.

Proti ovoj odluci podnio je sutuženi Stefan K po odvjetniku F. Š. iz Z. ništovnu žaobu pr. 24. ožujka 1905. M. (97) V—05 u otvorenom roku navadjujuć medju ostalim, da za ovakove prijepore nije nadležan sud, nego upravna oblast.

Kr. sudbeni stol u Z. kao prizivno sudište izdalo je na to rješitu od 15. travnja 1905. (63)1—05: da se svaki postupak pred sudom po §. 66. radi ništine u točki 1. §. 62. zakona u smetanju posjeda savezno sa §. 27. istog zakona odnosno §. 47. sudovnika obustavlja, konačna

napadana odluka ukida i stranke na nadležnu upravnu oblast odputiti imadu.

U ovoj se parnici razpravlja prijepor stranaka glede načina i obsega izvršivanja ovlašteničkog prava na urbanskoj šumi, odnosno šumi zemljištne zajednice. Za riješavanje ovakovih prijepora nadležna je po §. 52. zakona od 25. travnja 1894. o uredjenju zemljišnih zajednica, upravna oblast, pa je neodlučno, da li je zemljišta zajednica uredjena ili nije, dok je neprieporno, da je zemljište glede kojega prijepor postoji, onakovo, kakovo §. 1. čit. zakona v. z. zajednica predpostavlja.

Morade se dakle, uporabom gore navedenih zakonskih ustanova sudbeni postupak dokinuti.

(Mjesečnik pravnika dr. u Zagru. br. 8).

Zaprisegnuti nadzirač lova, dok vrši svoju službu, spada medju osobe imenovane u II. stavei § 68. k. z. (Plenarna rješenja kr. stola sedmorice kao suda kasacionalnoga od 27. svibnja 1905. broj 2076. — „Mjesečnik pravnika dr. br. 8. t. g.“).

Povodom po kr. državnom nadodvjetničtvu na obranu zakona podneše žaobe ništovne proti zaključku kr. kotarskoga suda u P. od 14. prosinca 1904. II. — 1489/1—04., kojim je po §-u 494. k. p. zavrgao prijavu zakupnika lovišta Andrija C. proti Mati P. radi prekršaja suprot javnim ustanovam i naredbam spadajućim na obću sigurnost označena u §. 322. k. z. na štetu nadzirača lova Jakova M., obnašao je kr. stol sedmorice, iza obavljene u punom vieću javne rasprave, po §. 286. II. k. p. izreći, da je pomenutim zaključkom kr. kotarskog suda u P. od 14. prosinca 1904. 1489/1—04. povriedjen zakon u §. 68. i 312 k. z. u savezu sa §. 47. zakona o lovu od 27. travnja 1893.

Razlozi: Zakupnik lovišta Andrija C. podnio je kr. kotarskomu sudu u P. prijavu, u kojoj navodi, da je u njegovoj službi nalazeći se nadzirač lova Jakov M. dne 10. prosinca 1904. ubio u njegovom lovištu skitajuće se pseto Mate P., na što da je ovlašten bio po §. 30. zakona o lovu od 27. travnja 1893., a na ovaj način, da je Mato P. uzvratio time, štn se je ovećim kamenom nabacio na Jakova M., pa radi toga prijavitelj traži, da se Mato P. kazni. Ovu je prijavu kr. kot. sud u P. odlukom svojom od 14. prosinca 1904., br. II. 1489/1—04. temeljem §. 394. k. p. zavrgao i to s razloga, što se pazitelj lova privatnih osoba ne može smatrati osobom u smislu §. 68. k. z., po čem da se u prijavljenom činu ne stičn kriterija prekršaja §. 312. k. z.

Proti toj odluci uloženu pritužbu Andrije C. obnašao je kr. sudbeni stol kao sud prizivni u P. rješajem svojim od 28. srpnja 1905. II. 45/1—05. po §. 412. k. p. odputiti, jer pritužitelju pravo takove pritužbe ne pripada.

Gornji ipak zaključak kr. kotarskoga suda u P. nije osnovan na zakonu.

Kao prekršaj §. 312. k. s. imati kazniti svaka uvreda učinjena budi riječju, budi činom kojoj god osobi imenovanoj §. 68. k. z. kad osobe te izvršuju koji poglavarstveni nalog ili obavljaju svoj ured ili službu.

Nadzirači lova, koji po §. 43 zakona o lovu od 27 travnja 1893. moraju biti zaprisegnuti, uživaju u smislu §. 47. istoga zakona, dok vrše svoju službu, zaštitu zakona poput ostalih poglavarstvenih osoba i straže gradjanske; u §. 68. k. z. pak navode se uz ostale poglavarstvene osobe napose i straže gradjanske, počem nema dvojbe da zaprisegnuti nadzirači lova, dok vrše svoju službu, spadaju među osobe imenovane u drugoj stavei §. 68. k. z. U nazočnom slučaju izkazano je potvrdom kr. kotarske oblasti u P. od 22. ožujka 1905. br. 3634, da je Jakov M. kao nadzirač lova zaprisegnut, a prema navodom prijave nalazio se u vršenju svoje službe, kad je prijavljen čin počinjen; a po tome je prema gore razloženom nezakonito prijava zavrgnutu i odnosnim zaključkom kotarskog suda u P. providjen zakon. u §. 68. i 312 k. z. u savezu sa §. 47. zakona o lovu od 27. travnja 1893.

Stoga razloga valja udovoljiti, ništovnoj žaobi kr. državnog nadovjetništva i izreći, kako je to u dispozitivnom dielu ove vrhovne osude navedeno.

Različite viesti.

Žalostni memento. Na strani 277. o. l. javljena bi nemila smrt jednoga naših vrednih drugova, smrt šumskoga pristava Gedeona Ciganovića. Ta me žalostna činjenica nuka, na sliedeće refleksije — iz prošlosti otočke imovne obćine.

Otočka imovna obćina postoji tek od mjeseca listopada g. 1879 dakle jedva nešto više od dvadeset i pet godina, — a već u to u istinu dosta kratko doba, ona oplakuju dva na jst svojih vrednih šumarskih činovnika.

Taj nenaravno veliki pomor, mora da pobudi na ozbiljna razmišljanja, napose i nas, koji ovdje već kroz godine i godine — u težko pristupnih gorskih krajevih vršimo neizmjerno napornu i tešku šumarsku i lugarsku službu.

Tužna je to slika i same naše budućnosti. — Pa ipak kamo i kuda da se makneš, uz nesretnu sadanju organizaciju službe kod krajiško-imovnih obćina? Trpi pa šuti — dok možda ipak

jednom ne dodje čas toli željno po nama izčekivane reorganizacije i u tom pogledu!

Nu pustimo to i vratimo se i opet milim i nezaboravnim našim pokojnicima.

Navest će kronologiškim redom smrti njihove:

1. Kosta Agjić nadšumar i bivši upravitelj gospodar. ureda.
2. Skender Peklić, kotarski šumar.
3. Milan Vurdelja, protustavnik i računovodja.
4. Lach Jakov, šumarski vježbenik.
5. Gürtler Ante kotarski šumar.
6. Ilijić Dušan, nadšumar taksator.
7. Guteša Luka, kotarski šumar.
8. Rukavina pl. Jerko, šumarsko blagajnički pristav.
9. Subotičinac Stjepan, upravitelj šumarije.
10. Brodsky pl. Ferdo, kotarski šumar.
11. Lepušić Mirko, nadšumar i upravitelj šumarije.
12. Ciganović Gedeon, šumarski pristav.

Da i lugarskom osoblju nije bolje išlo — dokaz da ih je od g. 1879 do danas takodjer već umrlo četrdeset!

Pa šta mislite da su to bili sami slabici od poroda, ne — bili su čelični jaki ljudi pa ipak ih je većina umrla — osim jednoga da nisu navršili ni 40 godina života — i k tomu od sušice!

Užasni zar ne memento i za sve buduće kandidate — na mjesta činovnika i službenika kod ove imovne obćine — dok obstoji ona — ovamo — pa nikad više na bolje?

Otočac, početkom svibnja 1905.

— r. —

Naučna putovanja slušača kr. hrvatske šumarske akademije u ljetnom polječu 1905. Osim svakogodišnjih redovitih manjih poučnih izleta u bližju i daljnju okolicu grada Zagreba, a poimence i u akademski šumski vrt na zemaljskom dobru u Božjakovini, kao i deset-dnevne t. z. velike geodetične vježbe sa prof. Hlavinkom oko Susedgrada, poduzeli su slušači II. i III. tečaja i ove godine, dozvolom i podporom visoke kr. zem. vlade još i dva posebna šumska naučna putovanja, i to jedno u Slavoniju, a drugo u gorski kotar i hrvatsko Primorje. Jedno i drugo vodio je profesor F. X. Kesterčanek, i to prvo u družtvu sa prof. S. Bošnjakovićem, a drugo sa učiteljem bujičarstva zemalj. šumarskim nadzornikom g. J. Petrovićem.

Putovanje u Slavoniju, u vremenu od 24 do 29. lipnja bilo je u prvom redu namjenjeno pohodu šumah slavne petrovaradinske imovne obćine — paropile i drvarezaonice braće Gamiršek te poznate tanin

fabrike i tvornice za proizvodnju destilata iz drva, tvrdke Čerich u Mitrovici. Tvrnice pregledane su pod osobnim vodstvom i uz tumačenje vlastnika — a šume imovne obćine pod vodstvom šumarnika upravitelja g. Pavla Barisića kao i nadšumara J. Metlaša — kojima se u pojedinim šumarijama priključiše još i mjestna gospoda šumarski činovnici sa ostalim osobljem.

Pregledan je šumski ured u Mitrovici, kao što i mnogi važniji i zanimivi poučni objekti unutar šumarija Morovičke, Klenačke i Kupinovačke.

Na 27. lipnja boravili su izletnici na u lovačkom i zoološkom pogledu glasovitoj „Obedskoj bari“, a na povratku preko Zemuna — svratise se na čas i u susjednu prestolnicu kraljevine Srbije — u Beograd — posjetiv tom prilikom napose i tamošnje sveučilište kao i njeke muzeje i ine znamenitosti.

Izmedju 15. i 18. srpnja — poduzet je opet mali izlet u Gorski kotar i hrvatsko Primorje — gdje su pod vodstvom kr. kot. šumara Milana Lepušića iz Sušaka, napose pregledani i razni nasadi kao i branjevine oko „Grobničkoga polja“ i izvor „Rečine“ — kao i njeke radnje oko uredjenja te bujice.

Kratkoća ovogodišnjeg ljetnog poljeća nije dopustila poduzeti veća naučna putovanja u daljnje krajeve — kako je to probitno za ovu godinu bilo naumljeno. Medjutim je i ovimi naučnim putovanji svrha postignuta u potpunoj mjeri — jer je mladež i pri tom imala obilno zgode — mnogo toga vidjeti i naučiti, što će joj danas sutra i u praktičnom životu biti od velike koristi. Svim će učesnikom tih putovanja pako sigurno ostati liepi ti dani — kao što i vidjeno u trajnoj, ugodnoj uspomeni. Zasluga je to napose toli gg. mjestnih šumara, kao i gos. tvorničara — osobito pako i slavne i dične petrovaradinske imovne obćine. Svi se ti baš kao natjecahu, da izletnicima boravak u njihovoj sredini bude što ugodniji i ljepši. Evala im!

Šumarsko-tehničko srednje učilište u Sarajevu. Taj od godine 1899. za područje Bosne i Hercegovine postojeći šumarski zavod sada je, kako novine javljaju, dokinut i pretvoren u višu realku. Dašto, da to nije no naravna posljedica svrsi neodgovarajućeg temelja, na kojemu je zavod taj bio svojedobno podignut. Napose šumarski odjel — koji niti je bio lugarnica, niti više šumarsko učilište. Kako se i u Bosnoj i od šumarskog upravnog osoblja javne uprave zahtjeva strogo akademска stručna naobrazba, to abiturienti te škole s jedne strane nisu htjeli — s obzirom na zahtjevano od njih predznanje i naobrazbu — nastupiti ponudjena im lugarska čuvarska mjesta, dok ih opet iz gore spomenutih razloga zemaljska vlada nije u javnu šumarsku upravnu

službu primati mogla, i tako se ti abiturienti, uza svu dobru volju i naučnu spremu, moraše većim dielom okaniti šumarske službe i posvetiti inakome zvanju, — dok napokon mjerodavni faktori ne uvidiše potrebu, zavod dokinuti.

Za nas je ta činjenica u toliko važna, što se nadamo, da će naši sunarodnjaci, dični sinovi Bosne i Hercegovine želeći se posvetiti šumarstvu, od sada u što većem broju posjećivati jedini naš hrvatski šumarski zavod, našu akademiju u Zagrebu, gdje im i onako po naravi stvari pravo mjesto.

VII. međunarodni gospodarsko-šumarski kongres obdržavati će se do godine u Beču. Konstituirajuća skupština toga kongresa obdržavana bje jur na 16. ožujka t. g., a dne 5. lipnja sastali su se pod predsjedničtvom pročelnika VIII. razdjela kongresa, ministarskog savjetnika Ludwiga Dimitza, zastupnici šumarstva, da utanače sudjelovanje šumara pri tom kongresu. Ovom je prilikom zaključeno i otvorene novih četiri sub odsjeka i to a) odsjeka za šumarsko-proizvodnu struku, b) odsjeka za šumarsko inžinirska struku, c) za šumsko-gospodarstvo, i d) odsjeka za šumsku upravu i politiku. Potanji zaključci stvorit će se naknadno.

Nema dvojbe, da će taj kongres biti od velike zamašnosti po cijelokupno šumarstvo — znajući koli brojno je napose i naše hrvatsko šumarsko društvo bilo zastupano na poslednjem bečkom kongresu god. 1890. — sigurno je, da će naše društvo i ovaj puta za vremena shodna poprimiti, da i hrvatsko šumarstvo i ovom prilikom bude što dostojnije zastupano, pa čemo se već i s toga prigodno još pobliže s tim važnim naumljenim sastankom pozabaviti.

Beriva osoblja državne šumske uprave u Bosnoj i Hercegovini. Šumarski vježbenici dobivaju godišnju pripomoć od 1400 K. Nakon položenja izpita za šumarsko-tehničku državnu službu, dobivaju naslov „šumarskih asistenta“ sa pravom promaknuća u X. i IX. činovni dnevni razred u svojstvu šumarskih upravitelja i nadšumara itd.

Činovni razredi i plaće jesu:	mjestni do-
	platci K
Šumarski upravitelj (X. čin. raz.)	{ 1. stup. plaća 2200 K 2. " " 2400 " } 560, 640, 800 3. " " 2600 "
Nadšumari (u IX. čin. raz.)	{ 1. " " 2800 " 2. " " 3000 " } 700, 800, 1000 3. " " 3200 "

Sumarnici (VIII. čin. raz.)	{	1.	"	"	3600	"	840, 960, 1200
		2.	"	"	4000	"	
		3.	"	"	4400	"	
Šumarski savjetnici (VII. čin. raz.)	{	1.	"	"	4800	"	980, 1120, 1400
		2.	"	"	5000	"	
		3.	"	"	6000	"	
Šumarski nadsavjetnik (vladin savjetnik — VI. čin. razr.)	{	1.	"	"	6400	"	1120, 1280, 1600
		2.	"	"	7200	"	
		3.	"	"	8000	"	

Doplatci se menjaju kako prema mjestu službovanja. Najveći su u Sarajevu, srednji u Banjaluci, Bihaću, Mostaru, Travniku i Tuzli; najmanji po ostalim mjestima.

Plaće šumarsko-čuvarskog i šumarsko-tehničkog pomoćnog osoblja jesu: za šumara K 1300 plaće i 300 K u ime doplatka, lugar prvočega razreda K 1100 i 300 K doplatka, lugar drugoga razreda K 1000 i doplatka K 200, a lugarski pomoćnik K 900, čuvar šuma K 800.

Uz to uživa veći dio tog osoblja još i stan u naravi, i nješto depulatnog zemljišta, a osim toga im pripada u ime hodarine godišnji putni paušal od K 300.

Ciklon u Banovini. Dne 3 srpnja, tg. po harao je ciklon jedan dio šuma I. banske imovne općine i dio državnih šuma. Ciklon harao je smjerom od Sjeničaka preko Petrove gore i Žirovca. — Štetu je načinio u sljedećim srezovima I. banske imovne obćine: U Tu kleću oborenio i slomljeno 128 bukovih stabala sa poprečnim srednjim promjerom od 60 centimetara. U srežu Trepči izčupano je i slomljeno 61 stablo bukovo i hrastovo sa poprečnim srednjim promjerom od 28 centimetara. U srežu Međeđa k slomljeno je i prevaljeno 284 većinom bukovih stabla sa poprečnim promjerom od oko 50 centimetara. — Ti srezovi spadaju u šumariju Glinsku. — Od Klasničke šumarije stradali su srezovi Petrova gora, Omerovac i Vješala. — U koliko čujemo državne su šume još mnogo više stradale od imovinskih. — Ciklon je došao sa sjevera po prilici pravcem od samoborskih gora. O.

Veliki šumski požari. Početkom kolovoza izgorjelo je za četiri-dnevнog požara izmedju mjesta Szepes-Obzir i Szlotika u sjevernoj Magjarskoj više od 1000 rali visoke šume.

Dana 4. kolovaza o. g. porodila se je vatra u šumi manastira Gjipša (kotar Illok), te je tom prigodom izgorjelo na štetu manastira do 100 jutra, a na štetu obćine Neštín do 20 jutara mlade šume. Ukupna šteta cieni se na 4000 kruna. Vatru je prouzročila u ovom slučaju neopreznost seljaka Save Simica iz Gjipše. On je bio pomenutog

dana vatru naložio kraj spomenute šume, te ju je ostavio neugašenu, a uslijed toga je nastao požar.

Prihod erarskih šuma u Ugarskoj i Hrvatskoj izkazan za g. 1904. sa 19,360.000 kruna t. j. za malo ne dva milijuna kruna više nego li je bilo u proračunu predviđeno. Valja to u prvom redu pripisati vanrednoj uspjejoj prodaji slavonskih hrastika.

Kod izdatka izkazano je i opet prišteđnja od 27.019 kruna. — Bilo bi zanimivo znati — na kojoj su stavci razhoda te prišteđne uzsliedile?

Šumska akademija u Eisenachu. (Velika vojvodina Sachsen — Weimer Eisenach) proslavila je na dne 2. i 3. lipnja t. g. 75-godišnjicu svoga obstanka. Ukupni broj slušača od osnutka do sada iznosi je 2511 — t. j. poprečno 34 do 35 njih po polječu.

Temelj ovomu zavodu položio je poznati šumarski pisac i stručnjak König g. 1811. osnovav privatnu šumsku školu u Ruhri koja je g. 1830 prenešena u Eisenach — kao državni zavod. Königa nasljedio je g. 1837 kao ravnatelj dr. Grebe, a ovoga i opet g. 1890. sadanji ravnatelj dr. Stötzer.

Pruska šumarska akademija u Eberswaldenu, proslavila je na dne 9. do 11. kolovoza t. g. 75-godišnjicu svoga obstanka. Ovom su prilikom poduzeti takodjer poučni izleti u zavodske šume.

Prihod državnih šuma kraljevine Srbije. Od godine 1892 do 1903. izkazan je prihod šuma u kraljevini Srbiji i to za godinu:

1892. sa	64.499	franaka	ukupno
1893. "	50.910	"	"
1894. "	70.047	"	"
1895. "	141.722	"	"
1896. "	161.181	"	"
1897. "	222.261	"	"
1898. "	198.718	"	"
1899. "	339.388	"	"
1900. "	362.600	"	"
1901. "	409.357	"	"
1902. "	369.875	"	"
1903. "	614.773	"	"

Ovi nam brojevi dokazuju, da i u Srbiji prihodi državnih šuma postepeno rastu, tako da su se za dvanaest godina jur gotovo podeseterostručili, a da je pritom sama površina tih šuma ostala ista.

Nu pomislimo li, da državne šume u Srbiji zapremaju površinu od ukupno više od 500.000 ha, to je uzprkos gori rečenog njihov rentabilitet ipak još i sada dosta malen t. j. jedva 1 franak po hektaru.

Godine 1903. unišlo je na račun tih prihoda za prodana drva 373.330 franaka, u ime odštete za šumske kvarove 71074 franaka, u

ime taksa za šumsku pašu 29.136 franaka, za prodanu leževinu i suharke 26.534 franaka, za sieno 2309 franaka, za žiropašu 42.819 franaka, za prodanu koru po taksi unišlo je 1051 franaka, kamenolomi donješe 920 franaka, zatezni kamati 75·80 franaka, administrativne globe 5256 franaka, razni prihodi izkazani su sa 4029 franaka, u ime globe zbog prekršaja zakona u lovu unišlo je 1778 franaka, i 165 franaka u ime odštete, dočim su kamati glavnica uloženih na ime šumskog fonda u dnevnoj blagajni izdali 35.131 franaka.

Izdatci iznosili su istodobno 290.118 franaka, ostalo je dakle u ime čistoga prihoda samo 324.654 franaka.

Površina šuma u sjedinjenim državama sjeverne Amerike iznosi 283.067,354 hektara, a to bi bilo oko 36 postotaka od ukupne površine. Aljaška ovdje nije uzeta u račun.

Državne šume u Rusiji. Državne šume zapremaju u evropskoj Rusiji 148 milijuna hektara a od ovih je oko 51 milijuna hektara prašuma, u Kavkaziji 5·4 milijuna hektara; od tuda prašuma 1·6 milijuna hektara, a u Aziji 135 milijuna hektara sa kojih 97 milijuna hektara prašuma ili ukupno oko 288 milijuna hektara površine sa kojih 150 hektara prašuma.

Od ove površine zapremaju u Europi čiste smrekove šume 34%, borici 30%, hrastici 1%, ostale listače 8%, mješovite šume četinjača 23%, mješovite šume listača sa četinjačama 3%, a na čistine šumske odpada kojih 1%. U zapadnoj Sibiriji zapremaju borici 8%, listače šume 10%, mješovite šume četinjača 75%, a ostale mješovite šume 7%.

Od ove površine odpada na prave državne šume u Europi 62%, a u Aziji 13%, ostatak namienjen je na uživanje seljačtvu ili je inače obterećeno služnostima.

Broj šumarskog upravnog osoblja iznosio je godine 1898. ukupno 3388 činovnika, od kojih je 81% imalo višu stručnu naobrazbu.

Godišnji sječivni prihod procijenjen bje 1898 godine na 35·5 milijuna kub. metara drva. Na čiste sječe odpada 51% od ukupne sječive površine. Šumsko-gospodarstvene osnove postoje za 8,400.000 ha. šume. Branjevine zapremaju od 1 milijuna hektara. Novčani prihod izkazan je za g. 1903. sa ukupno 1·2 milijuna srebrenih rubalja.

Libanski cedri. Na prošlogodišnjoj skupštini petrogradskog šumarskog društva držao je Zigra, koji je g. 1902. proputovao Palestinu, predavanje o tamošnjim cedrovim šumama (C. Libani Barr, *Pinus Cedrus L., Lorix Cedrus Mill.*). Cedri su danas u samom Libanonu već dosta riedki, više ih imade još po šumama Taurusa. Najveća i najstarija cedrovina sastojina nalazi se danas $9\frac{1}{2}$ sati jašenja udaljeno od mjesta Baalbeka 1925 m. nad morem na zapadnoj strani tamošnje

gorske kose, pune jaruga i uvala. Gorje je vapnenasto sa debelom nasašlagom humusa, starost tih stabala cieni se na 2—3000 godina, visoka su do 25 m. Nu zato tim debbla. Najdeblje mjeri u prsnoj visini u obodu 14·56 m. (dakle 4·65 m u promjeru.) Ovo je čista cedrova sastojina sa ukupno kojih 400 stabala.

Cedar se od ariša ponajpače tim razlikuje, da zimi ne gubi lišće, (četinje), četinje su dulje, grane vodoravno viseće.

Naravnog pomladka u spomenutoj sastojini ne ima, valjda radi popaše po marvi i divljadi.

Cedar uspjeva i po južnoj Europi, imade ga napose i u nasadima u Opatiji i Miramare kod Trsta — nu pojedini se primjeri nalaze i u istoj Englezkoj. Najstariji je primjerak u Europi cedar, što ga je francuzki botaničar Tournesort g. 1735 iz sjemena donešenog iz Libanona uzgojio u Jardin des plantes u Parizu.

Vjetrolomi u šumama gospoštije Frauenberg kneza Schwarzenberga u Českoj Šumavi. Na 2. srpnja učinila je oluja i bura, u napred spomenutim šumama ogromne štete. U samom Radoničkom reviru procijenjena je šteta na približno 100.000 prostornih metara drva, tako da je tim nastala i opet vrlo velika pogibelj od pohare kukaca za cielu Šumavu. Do 150 godina stara stabla prelomljena su i oborena. Bila je to oluja, kakove glasom službenih spisa već 150 godina u onome kraju bilo nije.

Žesta iz hrastovoga žira. U najnovije je doba uspjelo koristonošno vaditi špirit iz hrastovoga žira. Žir se pusti proklijati, zatim se osuši a po tom samelje na krupicu — a dalje se onda s njim postupa slično kako to činimo i sa šljivama, prigodom pečenja šljivovice. Vele da žir daje ne samo razmjerno veliki postotak — već i jako dobru žestu.

J. pl. A.

Ovogodišnje glavne skupštine austrijskih šumarskih društava. Šumarsko društvo za gornju Austriju i Salzburg obdržalo je po broju 46 glavnu skupštinu od 15. do 17. lipnja t. g. u Salzburgu, u savezu sa izletom u susjedne državne šume kod Blühnbacha.

Društvo šumara Njemaca u Českoj, obdržavalo je ovogodišnju po broju 12. glavnu skupštinu od 15. do 18. srpnja t. g. u Tetschenu u Českoj, gdje se je istodobno obdržavala i regionalna šumsko-gospodarska izložba. Izlet poduzelo je društvo u šume kod Bodenbacha.

Česko šumarsko društvo, obdržalo je ovogodišnju glavnu skupštinu, od 9. do 11. srpnja u Kolinu, savezno sa izletom u šume kneza Lichtensteina kod Rattave.

Štajersko šumarsko društvo obdržalo je ovogodišnju po broju 23. glavnu skupštinu, od 7. do 9. srpnja t. g. u Celju, u savezu sa izletom u okolišne gradske šume.

Šumarsko društvo za dolnju Austriju, obdržalo je ovogodišnju glavnu skupštinu u Bečkom novom mjestu, savezno sa izletom u šume kod Puchberga na Schnebergu od 16.—18. srpnja tg.

Kranjsko primorsko šumarsko društvo, obdršalo je ovogodišnju, po broju 28. glavnu skupštinu, od 4. do 6. lipnja t. g. u Malom Lošinju, savezno sa izletom u Opatiju na Krk i Veliki Lošinj.

Moravsko-slezko šumarsko društvo, obdržavalo je ovogodišnju po broju 59. glavnu skupštinu na 30. i 31. srpnja i 1. kolovoza t. g. u Mährisch-Schönbergu, savezno sa izletom u šume kneza Rudolfa Lichtensteina u Gross-Ullersdorfu.

Šume u Japanu zapremaju prema posliednjim statističkim izkazima ukupno 23,375.960 ha., dok ukupna površina države (bez Formoze) 39,041.000 ha zaprema. Šume se te diele u šume sječive (Nutzungswälder) i šume stojeće pod zabranom (Schutzwälder). Od ovih posliednjih odpada površina od 4860 ha na absolutne zabrane, a 693220 ha na obične zabranjene šume. Ostatak od 22677.880 ha jesu šume, koje se mogu uživati i sjeći po volji.

Polag posjeda odpada na državne šume površina od 13,289.390 ha, ili 56·7% na krunske šume 2,117.930 ha ili 9·1%, na crkvene šume 169.730 ha ili 0·8%, na obćinske šume 1,736.190 ha ili 7·4%, na privatni šumski posjed 6,062.720 ha ili 26% ili ukupno 23,375.960 ha.

Samo današnje stanje svih tih šuma dosta je žalostno, tako da se u njekim predjelima zemlje dapače već i oskudica na drvu osjeća. Najviše je šuma po sjevernim krajevima države, najmanje na jugu.

Sve se japanske šume mogu podieliti u četiri zone: u tropske, subtropske, umjerene i hladne zone.

Tropskom se šumskom vegetacijom odlikuje naročito otok Formosa. Banane su ovdje zastupane sa 18 vrsti, osim toga dolaze tuj i raznovrstne paome i bambusi, od kojih su po trgovinu i izvozu naročito ovi posliednji od velike važnosti.

Subtropske se šume nalaze dijomice na otoku Okinava, zatim Schikoku i Kyuschu, kao i u celom predjelu od 36 stupnja južno, a to je Japan u pravom smislu rieči.

Tu su šume već prilično riedke i izsječene, a još i paležom uništene. Od zimzelenih listača nalaze se kamforovac (*Cinnamomum camphora* Ness), razne t s c h u g e (*Buxus sempervirens* var. *Japonica* Mak), zatim od hrastova: *Quercus phyllizeodes* A. Gr. — *Quercus gilva* Bl.-Q. *vibraciana* Fr.-Q. *acuta* i t. d. Od običnih listača *Quercus serrata*

Bl.-Q. glandulifera Bl. i t. d. Četinjače zastupane su sa *Pinus densiflora* S. et. Z. i. *Pinus Thunbergii* Perl. — Osim toga *Phyllostachys bambusoides* i. Ph. puberula. Izmedju 36 i 43 stupnja širine nalazi se umjereni pojas sa kojih 60 raznih vrsti dravlja, od kojih su najvažnije: *Chamaecyparis obtusa*, *Thiopsis dolabrata*, *Kryptomeria japonica*, *Chamaecyparis pisifera*, *Thuja japonica*, *Abies firma*, *Tsuga Sieboldii*, *Larix leptolepis*, *Pinus parviflora*, *Pinus pentaphyla*, *Pinus Koreensis*, *Picea polita* i *Picea bicolor*.

Od listača, koje malo ne polovicu površine u toj zoni zapremaju, najvažnije su vrste: *Zelkova keaki*, *Fagus sylvatica* var. Sieb., *Fraxinus mandschurica* i *Cercidiphyllum japonicum*, *Juglans Sieboldiana*, *Quercus dentata*, *Q. crispula*, *Castanea vulgaris*, *Prunus*, *Acer* i t. d.

Šume studene zone nalaze se na sjeveru otoka Hokaido i po Kurilima. Od četinjača spomena su vredne: *Abies Sachalinensis*, *Picea ajanensis* i *Picea Glehnii*. Listače u toj zoni nemaju šumsko gospodarstvene vrednosti.

Od sveukupne šumske površine odpada na čiste četinjače 11%, čiste listače 28%, mješovite šume 49%, a čistine 12%.

O šumarskim prilikama u Japanu izdalo je tamošnje ministarstvo za poljoprivredu i trgovinu nedavno posebno djelo, pod naslovom: „Forestry of Japan. Published by Imperial bureau of forestry, Department of agriculture and commerce. Tokyo 1904.“ iz kojega i gori navedeni podaci potiču.

Izpravak. Pod naslovom „Šumske štete“, objelodanio je gos. kr. kot. šumar Gašo Vac, u poslijednjem broju o. l. članak, u kojemu medju inim poriče brojke prijavljenih i nerešenih šumskih šteta, kako ih je bio prošle godine u svojoj razpravi o istom predmetu u „Šum. listu“ prikazao šumarnik ogulinske imovne obćine g. Dragutin Mocnaj, nastojeći pri tom svaliti krivnju na tobož slabu evidenciju prijavnica kod ogulinske imovne obćine, odnosno kod kotarske šumarije iste imovne obćine u Ogulinu.

Na to moram istini za volju izjaviti, da brojke šumskih prijavnica koje je g. šumarnik Mocnaj naznačio, stoe nepobitno, o čemu i kotarska šumarija u Ogulinu može pružiti dokaz — te da po tom naprosto predbacivati komu površnost u vodjenju evidencije znači toliko koliko biti u toj stvari neupućen.

U Ogulinu, 21. kolovoza 1905.

Slavoljub Brosnig, nadšumar.

SADRŽAJ.

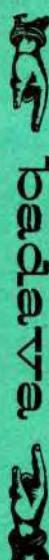
	Strana
Objava i poziv uredničtva	387
Razdioba šuma zemljističnih zajednica u ličko-krbavskoj županiji. Piše B. Kosović	388—399
Šumarska akademija u Zagrebu	399—404
Izhodimo lugarima zemljističnih zajednica i opet 10% od odšteta utjeranih šumskih šteta. Piše Gašo Vac, kr. kot. šumar	404—407
Kako nam je čuvati šuma na Kordunu? Piše Vj. Stubić	407—413
Listak Družvene vести: P. n. gg. suradnikom i dopisnikom.— † Hinko Strasák. — Promaknuća.	413—414
Iz upravne prakse	414—417
Različite vesti: Žalostni memento. — Naučna putovanja slušača kr. hrvatske šumarske akademije u ljetnom poljeću 1905. — Šumarsko-tehničko srednje učilište u Sarajevu. — VII. medjunarodni gospodarsko-šumarski kongres. — Beriva osoblja državne šumske uprave u Bosnoj i Hercegovini. — Ciklon u Banovini. — Veliki šumski požari. — Prihod erarskih šuma, u Hrvatskoj i Ugarskoj. — Šumarska akademija u Eisenachu. — Pruska šumarska akademija u Eberswaldenu — Prihod državnih šuma kraljevine Srbije. — Površina šuma u sjedinjenim državama sjeverne Amerike. — Državne šume u Rusiji. — Libanski cedri — Vjetrolomi u šumama gospoštije Freuenberg. — Žesta iz hrastovoga žira. — Ovogodišnje glavne skupštine austrijskih šumarskih društava — Šume u Japanu. — Ispravak.	417—426

Šumske čekiće

najbolje i najtrajnije vrsti, kakove rabi slavno kr. šumarsko ravnateljstvo i mnoge druge ugledne šumske uprave, proizvodi uz umjerene i dogovorne cene

Josip Vergles, orudjar
Zagreb, Mesnička ulica kbr. 6.

Jedna gospodarska tezulja i jedna boćica izvornog francuskog parfima

Uz vrlo jeftine cene razaslijam iz prepuna mi skladista — vanrednosti radi pozнату

robu iz meksikanskog srebra, i to:

6 kom. stolnih noževa iz meksikanskog srebra, 6 kom. vijuška iz meksikanskog srebra, 6 kom. jedaćih žlica, 12 kom. kavnih žlica, 6 kom. dessertnih noževa, 6 kom. dessertnih vijušaka, 1 velika žlica za juhu, 1 velika žlica za mleko, 1 salonski svjećnjak

Svih 46 komada zajedno, samo for. 6·50

Swaki narucitelj dobije još osim gore navedenog garantirano dobro funkcioniрајуći $12\frac{1}{2}$ kg. noseću gospodarsku tezulju. — Meksikansko srebro je sasna biela kovina te za njezinu trajnost i kakvoću garantiramo kroz 25 god. Odprema sledi uz napred priposlani iznos ili poštan. pouzeće iz evrop. skladista

JOSIP DENKER, Central-Verkehrs-Warenhaus Budapest VII. Hernad ulica 54.

Za for. 3·40 uz poštan. pouzeće šajjem preostatak od Szepeskog platna za 6 podpunih gospojinskih ili mužkih košulja 90 cm. izvrstne kakvoće, garantirano kroz 5 godina.

Za for. 4·50 uz poštan. pouzeće šajjem 3 m. modernog suknja za jedan elegantni ogretac za gospodu u svima bojama prama zelji.

Za for. 2·50 šajjem $4\frac{1}{2}$ kg. (po prilici 50 kom.) malo oštećenog ličnog sapuna iz Ilijana, ruža, ljubica, rezede, jasmina, visibaba itd. uz unapred poslani novac ili poštansko pouzeće.

Radi velikog prometa ne mogu da šajjem uzorke. — Plavo emailirane lonce za kuhinje, fini proizvod užjetine ciene. — Pokusna posiljka od 6 kom. kuhinjskih lonaca i 6 kuhinjskih zdjelica skupa samo for. 3.— uz pošt. pouzeće kod **JOSIP DENKER, Budimpešta VII. Hernad ulica 54.**

